

Delårsrapport 2017

Grästorps kommun

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	5
1.1 Vision 2020	5
2 God ekonomisk hushållning	6
2.1 Styrmodell	6
2.1.1 Målstyrning.....	6
2.1.2 Den röda tråden.....	6
2.1.3 Fyra perspektiv	6
2.1.4 Uppföljning.....	6
2.2 Sammanfattande analys och målluppfyllelse.....	6
2.2.1 Prioriterade mål.....	6
2.2.2 Finansiella mål.....	8
2.3 Prioriterade mål.....	9
2.3.1 Kund och medborgare	9
2.3.2 Verksamhet.....	10
2.3.3 Personal.....	13
2.3.4 Ekonomi	15
2.3.5 Särskilda uppdrag och inriktningar	16
3 Räkenskaper	18
3.1 Ekonomisk sammanfattning.....	18
3.1.1 Driftredovisning.....	18
3.1.2 Befolkningsutveckling	18
3.1.3 Resultaträkning.....	19
3.1.4 Balansräkning	20
3.1.5 Sammanställd redovisning.....	21
3.1.6 Investeringar	21
3.2 Resultaträkning (tkr).....	22
3.3 Balansräkning (tkr)	22
3.4 Nothänvisning.....	23
3.5 Driftsredovisning, januari-augusti.....	24
3.6 Investeringsredovisning, januari-augusti.....	25
3.7 Redovisningsprinciper	26
4 Allmän verksamhet	27
4.1 Resultat och målluppfyllelse	27
4.2 Grunduppdrag och vision	27
4.3 Prioriterade mål.....	27
4.3.1 Kund och medborgare	28
4.3.2 Verksamhet.....	29
4.3.3 Personal.....	31

4.3.4	<i>Ekonomi</i>	31
4.4	Kvalitetsgarantier	33
5	Teknisk verksamhet	34
5.1	Resultat och måluppfyllelse	34
5.2	Grunduppdrag och vision	34
5.3	Prioriterade mål	34
5.3.1	<i>Kund och medborgare</i>	34
5.3.2	<i>Verksamhet</i>	35
5.3.3	<i>Personal</i>	38
5.3.4	<i>Ekonomi</i>	39
5.4	Kvalitetsgarantier	40
6	Bildningsverksamhet	41
6.1	Resultat och måluppfyllelse	41
6.2	Grunduppdrag och vision	41
6.3	Prioriterade mål	42
6.3.1	<i>Kund och medborgare</i>	42
6.3.2	<i>Verksamhet</i>	45
6.3.3	<i>Personal</i>	48
6.3.4	<i>Ekonomi</i>	49
6.3.5	<i>Nationella mål</i>	49
6.4	Kvalitetsgarantier	50
7	Social verksamhet	52
7.1	Resultat och måluppfyllelse	52
7.2	Grunduppdrag och vision	52
7.3	Prioriterade mål	53
7.3.1	<i>Kund och medborgare</i>	53
7.3.2	<i>Verksamhet</i>	54
7.3.3	<i>Personal</i>	56
7.3.4	<i>Ekonomi</i>	58
7.4	Kvalitetsgarantier	59
8	Miljö- och Byggnämnd	61
8.1	Resultat och måluppfyllelse	61
8.2	Grunduppdrag och vision	61
8.3	Prioriterade mål	61
8.4	Kund och medborgare	62
8.4.1	<i>Invånare och kunder ska vara nöjda</i>	62
8.5	Verksamhet	63
8.5.1	<i>Förbättra barns och ungas uppväxtvillkor i kommunen</i>	63
8.6	Ekonomi	63

8.6.1	<i>Alla verksamheter ska öka sin effektivitet och skapa högsta möjliga kvalitet med insatta resurser</i>	63
8.6.2	<i>Hålla budget</i>	63
9	Kvalitetsgarantier	64

1 Sammanfattning

Grästorps kommun är välskött med bra styrning och ledning. Kvaliteten i verksamheterna är god och för de stora verksamheterna som förskola, skola och äldreomsorg redovisade Grästorp goda resultat. Det är ingen tillfällig trend, utan ekonomistyrning och kvalitetsarbete har en långsiktigt hållbar utveckling till det bättre. En framgångsfaktor är att fullmäktige i sitt inriktningsdokument 2010 prioriterar tre verksamhetsmål och sedan har hållit fast vid dem. Det krävs ett långsiktigt och uthålligt kvalitetsarbete för att nå resultat. Kommunen har en god grund för att möta framtidens utmaningar. Enligt den ekonomiska långtidsprognosen i Grästorpsanalysen kommer äldreomsorgens kostnader att öka. Det beror på den demografiska utvecklingen med en allt större andel äldre i befolkningen. Kommunens äldreboenden ligger i topp i nationella kvalitetsmätningar. Sist men inte minst förbättrades skolans resultat avsevärt, jämfört med för några år sedan.

1.1 Vision 2020

Vision 2020

Grästorp har Västra Götalands bästa boendemiljö. Invånarna är nöjda med service och fritidsutbud och det är nära till mycket - allt från jobbutbudet i regionen till golfbanan i centrum. Förskolan och skolan ligger i topp i nationella undersökningar. Näringslivet sjuder av entreprenörsanda och de gröna näringarna blomstrar.

Arbete i linje med visionen

Kommunens långsiktiga arbete med att arbeta med "Värdskap med hjärta och kunskap" har medfört att både medborgare och medarbetare uppfattar kommunen som välkomnande och tillgänglig. Vi har en god kommunikation med våra medborgare i form av dialoger i olika sammanhang och på senaste medborgarundersökningen har kommunen ett högt förtroende när det gäller delaktighetsindex och nöjdhetsindex och likaså ett högt värde gällande kommunens webbplats. Vi är högt rankade när det gäller företagsklimatet och på en fråga som Svenskt Näringsliv har ställt: "Har du funderat på att flytta ditt företag till en annan kommun", så visar det sig att företagarna är mest nöjda i Sverige med att stanna kvar här och fortsätta bedriva sin verksamhet i kommunen.

En grundläggande framgångsfaktor är att dialogen och samspelet mellan de förtroendevalda och tjänstemannaorganisationen fungerar väl. De förtroendevalda är tydliga med vad de vill åstadkomma, och överlåter till verksamheten att, med frihet under ansvar, genomföra uppdragen utifrån sin professionella roll.

2 God ekonomisk hushållning

2.1 Styrmodell

2.1.1 Målstyrning

Grästorps kommuns styrmodell bygger på målstyrning. Syftet är att tydliggöra prioriterade mål och säkerställa att den politiska viljeinriktningen får genomslag i verksamheterna, så att kommunens vision och mål uppfylls. Styrmodellen baseras på dialog mellan förtroendevalda och tjänstemän samt mellan chefer och medarbetare, både vid verksamhetsplanering och uppföljningar. Resursfördelningen görs utifrån prioriterade mål och uppföljningar för att säkerställa god ekonomisk hushållning. Styrmodellen ska även underlätta för Grästorps invånare, så att de vet vad de kan förvänta sig av kommunen och vilka som är de prioriterade utvecklingsområdena.

2.1.2 Den röda tråden

Utifrån visionen beslutar kommunfullmäktige om vilka övergripande mål som ska gälla. Målen blir mätbara genom att koppla mått till alla mål. Varje verksamhet ansvarar för att arbeta fram aktiviteter som bidrar till att uppfylla målen.

2.1.3 Fyra perspektiv

Kommunens verksamheter styrs, planeras och följs upp utifrån fyra perspektiv. På så sätt får de förtroendevalda en helhetsbild av kommunens verksamheter.

De fyra perspektiven är:

- Kund/medborgare
- Verksamhet
- Personal
- Ekonomi

2.1.4 Uppföljning

Ekonomi och verksamhet följs upp kontinuerligt under året. Tre gånger om året redovisas resultatet för kommunfullmäktige. Redovisningarna omfattar första tertialet, delårsbokslut och årsredovisningen. Syftet är att visa hur ekonomin utvecklas och om verksamheterna når sina mål. Uppföljningarna ska innehålla en analys och en slutsats, där verksamheterna redogör för om de måste vidta åtgärder för att nå sina mål. Den ekonomiska uppföljningen sker kontinuerligt utifrån kommungemensamma rutiner och rapporteras till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

2.2 Sammanfattande analys och måluppfyllelse

2.2.1 Prioriterade mål

Förklaring till de färgmarkeringar och symboler som använts i rapporten framgår av tabellen nedan.

	Godkänt resultat/målet är uppnått
	Målet är delvis uppnått
	Underkänt resultat/målet är inte uppnått
	Utveckling jämfört med förra året

Kvaliteten i verksamheterna är god under första delåret 2017 och de stora verksamheterna som förskola, skola och äldreomsorg redovisade god måluppfyllelse. Inom samtliga prioriterade mått uppnåddes målvärdet – eller hade en positiv utveckling – vid senaste mätperioden. Detta var ingen tillfällig trend utan berodde på att ekonomistyrning och kvalitetsarbete bidrog till en långsiktigt hållbar utveckling till det bättre. Enda undantaget var hemtjänsten, men där finns en åtgärdsplan som hjälper verksamheten att inom kort nå sina kvalitetsmål. Sammantaget kan vi utifrån beskrivningen ovan göra bedömningen att Grästorps kommun lever upp till begreppet god ekonomisk hushållning. Bildningsverksamheten visar på ett prognostiserat underskott för 2017, detta på grund av ökade interkommunala ersättningar och fler gymnasieelever. Verksamheten håller på för fullt med att ta fram ett budgetförslag i balans för 2018.

Mål	Måluppfyllnad	Utveckling jämfört med förra året
God ekonomisk hushållning, sammanfattande analys av verksamhetsmål		

Mål	Mått	Måluppfyllnad	Utveckling jämfört med förra året
Invånare och kunder ska vara nöjda	Nöjd medborgarindex (NMI) relativt rikssnittet.		
	Andel som sammantaget är mycket eller ganska nöjda med sitt särskilda boende (öppna jämförelser)		
	Andel som sammantaget är mycket eller ganska nöjda med hemtjänsten (öppna jämförelser)		
	Elevers syn på skolan och undervisningen i åk8 (KKiK)		
Det förebyggande hälsoarbetet prioriteras och genomförs all verksamhet	Andel personer med bra eller mycket bra hälsotillstånd relativt regionen		
Förbättra barns och ungas uppväxtvillkor i kommunen	Andel behöriga elever till något nationellt program på gymnasiet		
	Meritvärde		
En attraktiv kommun och ökat bostadsbyggande	Antal invånare		
	Antal nyproducerade boenden under året		
	Nöjd region index (NRI)		
Grästorps kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare	Nöjd medarbetar-index		
Alla verksamheter ska öka sin effektivitet och skapa högsta möjliga kvalitet med insatta resurser	Nettokostnad per invånare jämfört med riket, VKV		

2.2.2 Finansiella mål

I kommunallagen framgår att "för verksamheten ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. För ekonomin ska anges de finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning". I tabellen nedan framgår de fem områden som ingår i definitionen av god ekonomisk hushållning i Grästorps kommun. De finansiella målen följs upp i tertialuppföljningar, delårsrapporten och årsredovisningen och bedöms ha stor inverkan på kommunens samlade ekonomi och finansiella ställning vid bedömningen om kommunen uppfyller god ekonomisk hushållning.

Mål	Måluppfyllnad	Utveckling jämfört med förra året
God ekonomisk hushållning, sammanfattande analys av finansiella mål		

	Måluppfyllnad	Utveckling jämfört med förra året
Resultat -årets resultat		
Beredskap -finansiell reserv		
Risk -ränterisk/åtaganden		
Likviditet -betalningsberedskap		
Investeringar -självfinansiering		

Analys

Resultatnivån i delårsrapporten uppfyller kravet vid avstämningen i förhållande till målet. Nivån ligger på ca 6,3 procent av skatte- och bidragsintäkterna. I analysen av god ekonomisk hushållning uppnås resultatnivån då den enligt definition ska vara 2,0 procent. Beredskapen för ökade kostnader och/eller minskade intäkter är tillfredsställande då en finansiell reserv om 2,3 mkr finns budgeten för 2017. Några beslut om att disponera medel ur reserven för 2017 finns ännu inte. Genom den låga räntenivån, genomförda omplaceringar av lån, samt varierande löptider på bundna lån minimeras ränterisken. Nya borgensåtaganden har beslutats under perioden varför den risken ökat men att något av de aktuella borgensåtagandena behöver infrias bedöms dock fortfarande vara relativt liten. Likviditeten, bankbehållningen, är fortfarande god, delvis beroende av en nyupplåning av 20,0 mkr i juni månad. I takt med att investeringsvolym upparbetas kommer likviditeten att sjunka fram till årsskiftet. Även kassalikviditeten, likviditeten och korta fordringar i relation till korta skulder, är också tillfredsställande. Genom att investeringsutgifterna fram till och med augusti (21,5 mkr) är lägre i relation till resultat och avskrivningar för motsvarande period (23,1 mkr) klarar kommunen, per definition, även självfinansieringen av investeringsvolymen i delårsbokslutet.

Resultatet i delårsbokslutet visar att alla områden som definierar god ekonomisk hushållning uppfylls för perioden.

I den prognos för helåret 2017 som tagits fram framgår en något annan bild jämfört med avstämningen av resultatet i analysen av de finansiella målen i delårsrapporten. Resultatnivån sjunker men uppfyller fortfarande målet medan självfinansieringsgraden av investeringar inte kommer att uppfyllas då prognosen för investeringsnivån för hela 2017 bedöms uppgå till ca 46 mkr.

Slutsats

Sammantaget blir bedömningen att kommunen gott och väl uppfyller nivån för god ekonomisk hushållning i delårsbokslutet 2017. Bedömningen görs med hänsyn till att resultatnivån med god marginal når upp till definitionen för god ekonomisk hushållning. Resultatmättet väger tungt i den sammanvägda bedömningen. Även graden av självfinansiering av investeringar, om än med knapp marginal, uppfyller definitionen i god ekonomisk hushållning. Samtliga fem mål uppfyller således nivån för god ekonomisk hushållning i delårsbokslutet.

Det är viktigt att påpeka att ekonomin i nuläget är svårbedömd och påverkas starkt av osäkerheten i finansieringen av mottagandet av ensamkommande barn och ungdomar. Effekter som går tillbaka till verksamhetsåret och bokslutet för 2016.

2.3 Prioriterade mål

Förklaring till färgmarkeringar och symboler i rapporten framgår av tabellen nedan.

	Målet är uppnått
	Målet är delvis uppnått
	Målet är inte uppnått

2.3.1 Kund och medborgare

2.3.1.1 Invånare och kunder ska vara nöjda

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Nöjd medborgarindex (NMI) relativt riksnittet	56	53	2017
Andel som sammantaget är mycket eller ganska nöjda med sitt särskilda boende, bland de 25 procent bästa i Sverige (Kolada)	90%	90%	2016
Andel som sammantaget är mycket eller ganska nöjda med hemtjänsten, bland de 25 procent bästa i Sverige (Kolada)	89%	90%	2016
Elevens syn på skolan och undervisningen i åk8 (KKiK)	76%	85%	2016
Nöjda vårdnadshavare skola/förskola (enkät)	69%	85%	2015/2016
Andelen nöjda brukare inom daglig verksamhet LSS (egen mätning picto stat)	80	80%	2016

Analys

Elevens syn på skolan i åk 8, blev i 2016 års mätning 76, en minskning från 85 året innan. Vi ligger dock över riksgenomsnittet som är 75. Mått för 2017 kommer att komma längre

fram.

Här har kommunen nått alla mål utom för hemtjänsten, men årets undersökning bland hemtjänstens kunder är inte redovisad än. Nytt är att medborgarundersökningen som görs var tredje år är klar, och här kan konstateras att alla resultat i de tre olika delarna visar en förbättring, och att det sammanvägda indexet ligger långt över vad som är normalt i en liten landsortskommun.

Det är ett resultat av det arbete som gjorts genom satsningen på ett gott värdskap. Våra kunder inom alla verksamheter har märkt skillnad. Vi ska heller inte glömma bort att kommunen upplevs som framgångsrik med god ekonomi och allmän god ordning och reda. Det har i sin tur skapat förutsättningar för satsningar på lokaler, gator, parker och VA-saneringar.

Kommunens kultur- och fritidsverksamhet visar också på goda resultat med ett ökat antal besökare inom alla delar av verksamheten. I höst kommer en undersökning att genomföras för att se om föreningarna är nöjda med det stöd och bemötande de får.

En annan bidragande orsak till det goda resultatet är myndighetsutövningen inom miljö- och byggnadsnämndens område. Här får vi mycket goda resultat i alla mätningar, liksom i feedbacken från medborgare och företagare.

Slutsats

Kommunen får inte låta nöja sig med de här goda resultaten utan nu är det dags att spänna bågen ännu högre. Hålla fast vid en fortsatt kvalitetsutveckling i verksamheterna, fortsätta satsningen på värdskap, hålla på ordning och reda i ekonomi och förvaltning. Ökat bostadsbyggande bör även fortsättningsvis vara ett högt prioriterat område för att se till att kommunen och näringslivet kan rida på framgångsvågen och det goda rykte kommunen skaffat sig, och därmed skapa ökad tillväxt.

2.3.2 Verksamhet

2.3.2.1 Det förebyggande hälsoarbetet prioriteras och genomsyrar all verksamhet

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Andel personer med bra eller mycket bra hälsotillstånd relativt snittet i regionen	70%	73%	2016
Andel personer med stillasittande fritid (16-84 år) relativt snittet i regionen	14 %	15 %	2016
Hur tryggt och säkert kan du vistas utomhus på kvällar och nätter? (medborgarundersökning)	6,9	6,5	2016
Känner du dig trygg på skolan? (drogvaneundersökning)	95,48%	95%	2016

Analys

Bakgrunden till att det här har blivit ett av de tre högst prioriterade områdena beror på demografiutvecklingen som, om inget görs, kommer att leda till allt högre kostnader för kommunen med en åldrande befolkning.

Att jobba hälsoförebyggande är en av de strategiska satsningar som beslutats för att minska kostnaderna för ohälsa och mänskligt lidande. Det gäller inom alla områden allt från barn och unga till våra egna medarbetare, befolkningen i stort och inte minst bland de äldre.

Här fattas fortfarande några viktiga nyckeltal men ett arbete pågår både inom bildningsverksamheten och inom den sociala verksamheten för att ta fram underlag för en bättre uppföljning av målet. Den sociala verksamheten har konstaterat att den upplevda hälsan är hög bland dem som är aktiva i olika pensionärs- och seniororganisationer, och att mäns hälsa är bättre än kvinnors – vilket också gäller i hela befolkningen i övrigt. Här behövs en djupare kartläggning inom respektive verksamhet för att sedan sätta in rätt åtgärder.

Slutsats

Då hälsan är bättre bland aktiva seniorer och bättre bland män än kvinnor har vi långt kvar till att nå målet om en jämställd hälsa bland de äldre. Bildningsverksamheten kommer att ta fram nya mått och aktiviteter för det förebyggande hälsoarbetet. Även inom teknisk verksamhet ska folkhälsoperspektivet finnas med i alla projekt och prioriteringar.

2.3.2.2 Förbättra barns och ungas uppväxtvillkor i kommunen

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Andel behöriga elever till något nationellt program på gymnasiet	87,2%	100%	2016/2017
Meritvärde åk 9	231,3	230	2016/2017

Analys

Meritvärdet för åk 9 har återigen förbättrats. Verksamheten menar att det beror på deras arbete med förebyggande elevhälsa och snabba insatser av speciallärare i varje arbetslag. All personal har tagit ansvar för att alla elever blir sedda. Verksamheten har också satsat på kompetensutveckling och har lyckats bra med rekryteringar. En kompetent och närvarande personal och skollledning har skapat en bra kultur där trygghet och lärande står i centrum. Dock så har andelen behöriga till gymnasiet minskat. Dock så hade verksamheten fantastiskt fina resultat förra året, så nuläget är ett gott läge även om vi såklart vill ha ännu bättre resultat.

Slutsats

Verksamheten kommer att fortsätta på den framgångsväg de inlett och utveckling av kvalitetsarbetet kommer att fortsätta inom alla delar av verksamheten. Den familjecentral som planeras kommer också att bidra till ökad måluppfyllelse i framtiden. Kommunen har under de senaste åren byggt en stark organisation för att ge alla barn och ungdomar goda livschanser. Det här målet har funnits med sedan styrmodellen infördes och här kan vi se vad ett långsiktigt och målmedvetet arbete kan åstadkomma.

2.3.2.3 En attraktiv kommun och ökat bostadsbyggande

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Nyföretagande under året	12	10	Halvår 1 2017
Nyetableringar under året	3,1	4	Halvår 2 2017
Svenskt näringslivs ranking	26	50	2017
Arbetstillfällen i kommunen	1 763	1 850	År 1 2017
Arbetslöshet relativt rikssnittet	5,2 %	7,8 %	Dec 2016
Antal invånare	5 740	5 765	Tertial 2 2017
Antal nyproducerade boenden under året	16	20	Tertial 2 2017
Antal hushåll i kommunen jämför med föregående år	2 440	2 620	2014
Nöjd region index (NRI), medborgarundersökning	66	65	2016

Utfallet för arbetstillfällen är från 2014

Analys

Antalet invånare har ökat under perioden januari till augusti 2017 med 21 personer till 5740 invånare. Det finns möjligheter och en förhoppning om att invånarantalet ytterligare ökar för det sista tertialen för 2017.

När det gäller antalet nyproducerade boenden har 16 st byggnationer påbörjats. Bygglov är beviljat för 15 nya bostäder. Vi har god förhoppning om att på helåret komma upp i målet att 20 nyproducerade bostäder kommer att uppnås.

Arbetslösheten sjunker i kommunen och är nu nere på 5,2 procent – vilket fortfarande är för högt, men det går åt rätt håll. Kommunens arbetsmarknadsenhet gör här värdefulla insatser och överträffar sina målvärden. 70 procent av deltagarna i deras verksamhet når målet om självförsörjning efter avslutad insats.

Slutsats

Kommunstyrelsen har gett uppdraget till förvaltningen att påbörja framtagandet av nya detaljplaner för att kunna fortsätta den positiva samhällsutvecklingen i Grästorps.

Näringslivssamverkan Grästorps (NSG) har lagt fast en ambitiös handlingsplan som skapat förutsättningar av en fortsatt god utveckling för det lokala näringslivet.

2.3.3 Personal

2.3.3.1 Grästorps kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Nöjd medarbetarindex (NMI)	76	70	2016
Önskad sysselsättningsgrad	74 %	100 %	Tertial 2 2017
Sjuktal (helår)	6,6 %	4 %	2017

Analys

Grästorps kommuns övergripande mål vad gäller personalpolitiken är att kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare. Målet innehåller flera olika delar där bland annat kommunen ska ha lätt för att rekrytera och behålla rätt kompetens.

Under senare år har det varit svårt att rekrytera rätt kompetens till skola och förskola samt socialsekreterare. Inför årets semesterperiod har det varit svårare att rekrytera vikarier till social verksamhet än tidigare år. Inom de här yrkesgrupperna är konkurrensen från andra arbetsgivare stor och det blir därför ännu viktigare att arbeta med personalpolitik – och att Grästorps kommun framstår som en attraktiv arbetsgivare där våra medarbetare är ambassadörer för verksamheten. Inom vissa personalkategorier finns ändå ljusglimtar. När vi har vakanta tillsvidare tjänster som undersköterska har vi haft bra kandidater med rätt kvalifikationer som ville jobba hos oss. Vid en rekrytering av förskollärare i våras fanns det många sökande med rätt kompetens och med erfarenhet. Det här visar att vi har gott anseende bland potentiella nya medarbetare och det gäller att ta väl vara på våra medarbetares kompetens och arbeta för att de vill stanna kvar hos oss.

En del i att vara en attraktiv arbetsgivare är att våra medarbetare har möjlighet att utvecklas - både i sin befintliga tjänst men också för att kunna söka andra tjänster i kommunen. En del i utvecklingsarbetet är planeringen för ledarutvecklingsprogrammet för framtida ledare. Planeringen görs tillsammans med övriga kommuner i Västra Skaraborg och kommer att pågå under "läsåret" 2017/2018. Under våren gjordes ansöknings- och urvalsprocessen klar. I Grästorp fanns nio medarbetare som ansökte om att få gå programmet. Alla var mycket drivna och hade stor vilja att utvecklas och få lära sig mer om ledarskap. Grästorp fick fyra platser till sitt förfogande och det var en svår uppgift för rekryteringsgruppen att välja ut vilka fyra medarbetare som skulle få möjlighet att gå programmet.

Under hösten kommer också ett ledarutvecklingsprogram för nyblivna chefer att genomföras. Programmet har planerats tillsammans med Götene och Essunga kommun. Programmet vänder sig till nya chefer i respektive kommun. Innehållet handlar bland annat om ledning och styrning i en politisk organisation, kvalitetsutveckling, arbetsgivarfrågor och budget. Utbildningen påbörjas under hösten 2017 och kommer att fortsätta med nya moduler löpande under 2018.

Sjuktalet för perioden 1 januari 2017 till och med 30 juni 2017 är högre än motsvarande period året innan. Sjuktalet i Grästorps kommun har ökat flera år i rad, liksom det har gjort i samhället i stort och även i Skaraborg.

Målsättningen för sjuktalet är att de på helårsbasis inte ska överstiga fyra procent. För att uppnå det målet vid årets slut är det viktigt att arbeta aktivt med rehabilitering samt att se över vad som kan göras förebyggande för att begränsa inflödet av sjukskrivningar. Arbetet

med friskfaktorer på arbetsplatsnivå är en sådan insats som kan medföra att det blir minskade antal sjukskrivningar.

För första gången på lång tid får vi fram ett värde för den genomsnittliga sysselsättningsgraden i Grästorps kommun. Totalt sett är sysselsättningsgraden ca 89 procent. I den bästa av världar skulle den vara 100 procent men vi vet att många medarbetare inte vill arbeta heltid. Under våren har personalenheten tillsammans med representanter från Kommunal och social verksamhet deltagit i en workshop för att få input till hur man kan ställa om till en heltidsorganisation. SKL tillsammans med Kommunal har tecknat avtal om att heltid ska vara norm och att fler behöver arbeta heltid för att klara kompetensförsörjningen i välfärden. Sedan tidigare vet vi att många medarbetare inte vill arbeta heltid. Inför arbetet med att införa heltid som norm blir det viktigt att ta reda på varför medarbetarna inte vill arbeta mer.

Under våren har resultatet i medarbetarenkäten presenterats. Resultatet i enkäten var fantastiskt bra och där fanns många höjdpunkter att arbeta vidare med. Glädjande nog var trivseln och engagemanget bland medarbetarna på topp. Ledarskapet fick gott betyg och frågor om kultur och medarbetarskap fick höga värden. Några utmaningar som vi kände men som också blev synliga i resultatet var frågor om stress och arbetsbelastning. Det är viktigt att arbeta vidare med de frågorna för att förbättra arbetsmiljön och förebygga ohälsa bland våra medarbetare.

Slutsats

Att få ner sjuktalen till en lägre nivå är högt prioriterat. Målet om en sjukfrånvaro om totalt fyra procent under 2017 kommer inte att nås det här året heller. Målet är på kort sikt inte ett realistiskt mål. För att inte öka sjuktalen mer kommer en ny insats att prövas i social verksamhet. Det handlar om att använda en tjänst för sjuk- och friskanmälan via Previa. Avsikten är att den medarbetare som sjukskriver sig ska göra det direkt till en sjukvårdsutbildad person som också ger medicinska råd och som återkopplar efter några dagars sjukfrånvaro. Målet med insatsen är att minska korttidsjukfrånvaron under testperioden. Personalenheten har inte haft möjlighet att arbeta proaktivt med cheferna i arbetet med rehabilitering på grund av införandet av nytt HR-system. Målsättningen är att det ska finnas mer utrymme under hösten för att kunna arbeta med ett nära chefsstöd i de här frågorna. Ledarskapet har en mycket stor påverkan för hälsa och återgång i arbete på arbetsplatserna. En av personalenhetens uppgifter är att stötta cheferna i det.

Under 2017 ska ett verktyg för att hålla samman dokumentationen och uppföljning av varje rehabiliteringsärende införskaffas. Systemet i sig kommer inte att få ner sjuktalen men det blir ett medel för att underlätta den administrativa processen där påminnelser och statistik blir verktyg för att hålla ordning på sjukfrånvaron.

En plan för att - på sikt - kunna erbjuda heltid som norm ska tas fram under hösten. Högst prioritet där har grupper inom Kommunals område men modellen bör även kunna användas inom andra områden. Inom övriga avtalsområden är andelen deltidsanställningar inte lika hög utan där bör snarare diskussionen om ett hållbart arbetsliv föras då det är många medarbetare som väljer att gå ner i arbetstid.

Det är också viktigt att ta vara på resultatet i medarbetarenkäten. De flesta områden i enkäten hade mycket gott resultat vilket givetvis är väldigt positivt. Resultatet i enkäten ger oss ett kvitto på att vi har medarbetare som trivs och som är engagerade i att utföra Sveriges viktigaste jobb i Grästorps kommun.

2.3.4 Ekonomi

2.3.4.1 Grästorps kommun ska leva upp till begreppet god ekonomisk hushållning

Analys

Kommunens ekonomi är fortsatt under kontroll, vilket framgår i delårsbokslutet som omfattar perioden till och med augusti. Flera verksamheter håller sin budget och redovisar ett överskott mot budget för den aktuella perioden. Resultaten visar att kommunen har en hög effektivitet och hittar kostnadseffektiva lösningar i verksamheten.

Kostnaderna varierar kraftigt över tid på året för olika verksamheter. Tydligast är detta inom den tekniska verksamheten som har betydligt högre kostnader under den kalla och mörka årstiden för exempelvis uppvärmning och elförbrukning. .

Slutsats

Resultatet i bokslutet 2016 präglades i stor utsträckning av ekonomiska effekter av den stora mottagningen av flyktingar, speciellt de ensamkommande barnen. Denna verksamhet har minskat under 2017 men fortsätter att påverka ekonomin genom förväntade bidrag från Migrationsverket. Förändringar i elevantal och storleken på riktade statsbidrag påverkar kostnaderna och intäkterna för bildningsverksamheten och ger tydliga effekter i ekonomin för 2017, vilket framgår både i driftredovisningen och resultaträkningen för perioden.

Det är viktigt att notera att den ekonomiska situationen snabbt kan förändras för kommunen med förändringar i regelverken som kan innebära väsentligt ändrade ersättningsnivåer. Sådana åtgärder har redan aviserats, bland annat avseende bedömningar/beslut från Försäkringskassan avseende behov inom LSS-verksamheten. Därför är det mycket viktigt att noga följa utvecklingen för att klara ekonomin även vid snabba förändringar av de ekonomiska förutsättningarna.

2.3.4.2 Alla verksamheter ska öka sin effektivitet och skapa högsta möjliga kvalitet med insatta resurser

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Nettokostnad per invånare jämfört med riket, VKV	52 433	50 232	2016/2017
Nettokostnadsavvikelse gymnasieskola	-16,8%	0%	2016
Nettokostnadsavvikelse grundskola	0,9%	0%	2016
Nettokostnadsavvikelse förskola inkl. öppen förskola	-1,1%	0%	2016
Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg	16,5%	0%	2016
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg	3,1%	0%	2016

Analys

Nettokostnadsavvikelsen jämför nettokostnaden med förväntad statistiskt kostnad. Resultat över 0 indikerar högt kostnadsläge vilket kan bero på högre ambitionsnivå och/eller lägre effektivitet. Motsatt så redovisar ett negativt värde att verksamheten har en lägre kostnad än förväntat.

Inom äldreomsorgen finns en nedåtgående trend jämfört med tidigare år. Detta kan förklaras med att kostnaderna för hemtjänsten har minskat medan kostnaderna för särskilt boende har ökat. Kostnaderna ställs i relation till antalet belagda platser.

Måttet tyder på att gymnasieskolan har lägre kostnad än förväntat medan individ- och familjeomsorg har en högre kostnad än förväntat.

Slutsats

Ovanstående mått är relativt nya för Grästorps och det är många faktorer som påverkar utfallet vilket innebär att det är svårt att göra en analys. För att få en bättre förståelse för de olika delarna i utfallet, krävs därför att en fördjupad analys sker. Resultatet och utvärderingen av en sådan analys får utvisa om det finns anledning att omformulera måtten eller hitta alternativa/andra mått som på ett enklare sätt kan analyseras.

2.3.5 Särskilda uppdrag och inriktningar

2.3.5.1 Jämställdhet och likabehandling

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Andel utrikesfödda i orten Grästorps	7,2%	10%	2016
Andelen av det underrepresenterade könet ska öka i kommunens alla verksamheter	1,9%	5%	Tertial 2 2017
Andel underrepresenterat kön av tjänstemän i ledande ställning (kommunledningsgrupp)	57%	40%	2016
Andel underrepresenterat kön bland de förtroendevalda	39%	40%	2016
Andel underrepresenterat kön av förtroendevalda i ledande ställning (presidiet)	21%	40%	2016

Analys

Beträffande jämställdhet ser det något bättre ut jämfört med föregående år. I kommunens ledningsgrupp är könsfördelningen jämn. Det räcker emellertid att gå ned ett snäpp för att se att andelen män minskar betydligt med undantag av den tekniska verksamheten där det är precis tvärt om.

Positivt under perioden är dock att andelen män ökar bland de anställda i kommunen. Andelen män var 170731 17,9 procent vilket är en ökning med 1,9 procentenheter. Då måttet är satt utifrån själva ökningen i sig så blir det en negativ trendpil då själva ökningen i procentenheter var högre vid förra mätningen. Även om andelen män ökar går det i mycket li-

ten hastighet och vill man se större förändringar i könsfördelningen krävs mycket större resurser inte bara från Grästorps kommun utan i samhället i stort.

Andelen kvinnor på ledande poster i förtroendemannaorganisationen är försvinnande liten. Det är naturligtvis en effekt av partiernas val av toppnamn på valsedlarna och därmed ett resultat av valutgången där inga kvinnor kryssades förbi dessa män.

Slutsats

Under många år har de varit svårt att få de flyktingar som kommer till kommen att stanna kvar. Nu görs mer insatser för att öka andelen. Kommunen har en integrationssamordnare, en integrationscoach och har sökt medel för samverkan med föreningslivet som redan är god men kan bli ännu bättre.

Mansdominansen bland de ledande förtroendemännen är svårt att förändra under pågående mandatperiod men det går ändå att ge kvinnor ett större inflytande i det pågående arbetet. Det kan till exempel gälla vid tillsättning av styrgrupper, representanter till råd som kan ha stor betydelse för kommande prioriteringar och beslut. Den senaste tiden har det gått i motsatt riktning, i alla betydande sammanhang är det KS-presidium som utsetts och där finns bara män.

3 Räkenskaper

3.1 Ekonomisk sammanfattning

3.1.1 Driftredovisning

Resultatet i delårsbokslutet visar ett överskott i den löpande verksamheten med cirka 5,4 mkr. I driftredovisningen ingår interna kostnader och intäkter.

Positiva avvikelser, till och med augusti månad, återfinns inom alla kommunens verksamheter med undantag av bildningsverksamheten. Den sociala verksamheten redovisar en avvikelse med +4,5 mkr, netto, mot budget och teknisk verksamhet med +3,8 mkr. Även allmän verksamhet och miljö- och byggnämnden redovisar positiva avvikelser i delårsbokslutet. Bildningsverksamheten har i delårsbokslutet ett underskott på 4,1 mk.

Den stora avvikelsen i driftredovisningen för social verksamhet är en direkt effekt av mottagandet av ensamkommande barn. Den ekonomiska effekten kunde redan avläsas i årsredovisningen för 2016. Då kommunen bedriver en mycket kostnadseffektiv verksamhet kring de ensamkommande barnen täcker ersättningen som kommunen erhåller från Migrationsverket de kostnaderna som uppstår inom verksamheterna. Det är dock viktigt att konstatera att bedömningen är mycket osäker då stora delar av ersättningen ännu inte betalats ut. Något som också påverkade bedömningen och resultatet i boksluter 2016. Inom teknisk verksamhet är överskottet i delårsrapporten mer en redovisningsteknisk effekt då månadskostnaden under senare delen av året är betydligt högre. Detta kan också avläsas i den bedömning som görs i helårsprognosen som teknisk verksamhet tagit fram. I bildningsverksamheten påverkas kostnaderna av ökat elevantal, ökade lönekostnader samt effekter av lägre nivå på riktade statsbidrag i verksamheten. Samtidigt som kommunen redovisar en positiv budgetavvikelse i verksamheten innebär det samtidigt en finansiell belastning på kommunen då utbetalningarna från Migrationsverket fortfarande kraftigt släpar efter vilket innebär att likviditeten påverkas negativt.

Allmän verksamhet redovisar en avvikelse där en del i överskottet för allmän verksamhet återfinns i lägre kostnader mot budget för IT-samverkan i Göliska IT. .

De ökade intäkterna för miljö- och byggnämnden utgörs av avgifter för tillsyn och bygglov.

Det ska dock noteras att det finns enskilda poster inom alla verksamheter som uppvisar både positiva och negativa avvikelser mot budget. Ett sådant exempel är anslaget för institutionsplaceringar av barn och unga inom social verksamhet.

Sammantaget i den löpande verksamheten framgår det att kostnaderna överstiger budget med cirka 5,8 mkr och intäkterna är cirka 11,2 mkr högre än budget för den aktuella perioden.

Ytterligare kommentarer till avvikelser finns under avsnittet ekonomi i respektive tertialuppföljning från verksamheterna.

I den senaste prognosen för hela 2017 som verksamheterna tagit fram så redovisas en mindre negativ avvikelse mot budget med 1 653 tkr. Skillnaden mellan delårsresultatet och helårsprognosen kan förklaras av att överskottet för teknisk verksamhet kommer att minska då kostnaderna är högre under höst/vinter samt att social verksamhet gör bedömningen att kostnaderna för LSS-verksamheten kan komma att öka betydligt med anledning av ny bedömning från Försäkringskassan av behovet av stöd till den enskilda brukaren.

3.1.2 Befolkningsutveckling

En viktig faktor för utvecklingen av kommunens intäkter avseende skatteintäkter och bi-

drag är förändringen av invånarantalet i kommunen. Vid årsskiftet uppgick kommunens invånarantal till 5 621 personer. Den 31 augusti 2017 var invånarantalet 5 740 personer, en ökning med 19 personer för perioden som delårsrapporten omfattar. Förändringen består av summan av födelsenettet (-2) och flyttningsnettot (+21).

Kommunen har kalkylerat med ett invånarantal på 5 775 personer den 1 november 2017 i beräkningarna av skatte- och bidragsintäkter för budget 2018. Det betyder att kommunens invånarantal den 31 augusti ligger en bra bit under det antagande som ligger till grund för de finansiella beräkningarna i budget 2018.

Historiskt har det visat sig att tredje kvartalet innebär en minskning av invånarantalet då ungdomar lämnar Grästorps för fortsatta studier på högskole- och universitetsorter. Den utvecklingen syns även 2017 men är inte lika tydlig som tidigare år.

3.1.3 Resultaträkning

Verksamhetens nettokostnader uppgår till 201,5 mkr i delårsbokslutet. I verksamhetens nettokostnader ingår redovisade kostnader och intäkter från verksamheterna samt vissa kostnader och intäkter som redovisas i finansförvaltningen. Kostnaderna för avskrivningar är beräknade efter upparbetad investeringsvolym för den period som delårsbokslutet omfattar. Pensionskostnaderna är hämtade från senast tillgänglig prognos, augusti 2017, som tagits fram av kommunens pensionsadministratör.

För 2017 beräknas de löpande skatte- och statsbidragsintäkterna totalt hamna i nivå med beräkningarna i budget och verksamhetsplan. Skatteintäkterna ökar marginellt mot budget med anledning av en positiv avräkning för 2016 men en preliminär negativ skatteavräkning för 2017. Hur stor den slutliga avräkningen av skatteintäkterna blir, som påverkar resultaträkningen 2017, framgår först när taxeringen av 2016 års inkomster/deklarationer är klar. Statsbidragen i utjämningsystemen beräknas bli högre än budget. Utfallet baseras på prognosen för skatteunderlagets utveckling och utfallet i utjämningsystemen från augusti 2017. I bedömningen har räknats in den del av det extra statsbidraget för ensamkommande som befinner sig i asylprocessen och som betalas ut i december men som avser andra halvåret 2017. För 2017 ingår även den del av det särskilda bidraget för välfärdssatsningen som inte fördelas via invånarantal i det generella statsbidraget. I nuläget görs bedömningen att de totala skatte- och bidragsintäkterna ger ett mindre överskott mot budget på ca 0,6 mkr.

I delårsbokslutet har SCB:s senaste prognos för fastighetsavgiftens förändring mellan 2016 och 2017 beaktats i beräkningen.

Finansnettot visar en positiv utveckling. Genom låga räntenivåer är de finansiella kostnaderna något lägre än budget för perioden. De finansiella intäkterna redovisar en positiv trend vilket också beror på att intäkten för borgensavgifterna redovisas här.

För perioden januari till augusti redovisar kommunen ett resultat som uppgår till +13,4 mkr. Med delårsbokslutets resultatnivå kan konstateras att kommunen uppfyller balanskravet och kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning. Resultatnivån i begreppet god ekonomisk hushållning har i Grästorps kommun tolkats som att det över tid ska motsvara ett resultat på 2,0 procent av skatteintäkter och statsbidrag. Det redovisade resultatet i delårsbokslutet motsvarar 6,3 procent av skatte- och bidragsintäkterna för den aktuella perioden.

I det beräknade resultatet för hela 2017, med hänsyn tagen till resultatet i verksamheternas prognoser, uppgår resultatet för kommunen till +8,2 mkr, ca 5,2 mkr lägre än delårsbokslutet. Det beräknade resultatet för kommunen för hela 2017 uppgår därmed ca 2,5 procent av de samlade skatte- och bidragsintäkterna.

3.1.4 Balansräkning

Anläggningstillgångarna påverkas genom att värdet ökar med genomförda investeringar för den aktuella perioden (21,5 mkr) samt minskar med de avskrivningar (9,7 mkr) som är beräknade i anläggningsreskontran för perioden januari–augusti. Under perioden har värdet för anläggningstillgångarna ökat med cirka 11,9 mkr. Ökningen för perioden kan i stort sätt förklaras av att byggnationen av Backens skola/förskola startat upp. Under perioden är investeringsnivån betydligt högre än nivån på avskrivningarna och kommer att förbli så under resterande del av året. I avskrivningsunderlaget beaktas pågående samt under perioden färdigställda investeringsprojekt. Värdet på de finansiella anläggningstillgångarna är i princip oförändrat.

Omsättningstillgångarna har ökat i balansräkningen, vilket framför allt beror på att fordringarna ökat som en följd av att utbetalningar av ersättningar från Migrationsverket fortfarande dröjer. Samtidigt har likviditeten ökat på med en nyupplåning av 20,0 mkr för finansiering av investeringsprojektet Backensskolan. Korta fordringar har ökat marginellt medan kassa och bank ökat med ca 7,5 mkr trots nyupplåningen av 20,0 mkr. Det är tydligt att kommunens fordringar på drygt 43,2 mkr, påverkar likviditetens storlek. Det är viktigt att de fordringar som kommunen har på Migrationsverket snarast betalas ut. Likviditeten bedöms fortfarande vara tillfredsställande och uppgår till 43,8 mkr i delårsbokslutet. Bedömningen är att likviditeten kommer att sjunka under resterande del av året i takt med att investeringsprojekten upparbetas när investeringarna påbörjas/slutförs och om statsbidragen från Migrationsverket fortfarande dröjer. Bedömningen är dock att likviditeten är relativt stabil över tid.

Kommunens egna kapital uppgår till 166,9 mkr efter ökningen med 13,4 mkr, vilket utgör resultatet för den aktuella perioden.

Avsättningarna uppgår till 12,9 mkr och påverkas bland annat av skuldförändringen och en finansiell kostnad för pensioner och löneskatt. Under perioden uppgår den totala skuldförändringen till -1,8 mkr. Avsättningen till pensioner, inklusive löneskatt, uppgår till cirka 4,9 mkr den sista augusti. Den senaste prognosen, från augusti 2017 från kommunens pensionsadministratör avseende pensionskostnadernas förändring har utgjort underlag för beräkningen. Kommunen har beslutat att betala ut hela den avgiftsbestämda delen av den intjänade pensionen till kommunens anställda vilket medför att den anställde själv förvaltar sin pension. Övriga avsättningar i balansräkningen utgörs av medfinansieringen av utbyggnaden av E 20 med 7,0 mkr. Någon uppräknings av beloppet har inte gjorts i delårsbokslutet. Dessutom återstår drygt 1,0 mkr av den avsättning som gjordes i bokslutet 2016 för att täcka kostnader för översvämningen i augusti 2014.

I redovisningen av pensionskostnaderna tillämpar kommunen blandmodellen vilket innebär att intjänade pensioner före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse inom linjen. Storleken på ansvarsförbindelsen i delårsbokslutet uppgick till totalt 137,7 mkr, varav pensioner 110,8 mkr och löneskatt 26,9 mkr.

De långfristiga skulderna har under perioden minskat med genomförda amorteringar. Nyupplåning har verkställts i juni med 20,0 mkr. Ett lån har lösts in (12,6 mkr) och ersatts med ett nytt lån. I delårsbokslutet uppgår den långfristiga låneskulden, inklusive periodisering av anslutningsavgifter till 106,4 mkr i balansräkningen. Anläggningslånen är fördelade med 52,8 mkr på lån med bunden ränta (50,6 procent) och med 51,6 mkr på lån med rörlig ränta (49,4 procent).

Samtliga krediter finns hos Kommuninvest AB. Krediter med bunden ränta förfaller 2018 (maj) och 2019 (juni). Kommunen har inga lån i utländsk valuta. Genomsnittsräntan, den senaste 12-månadersperioden, uppgår till 1,42 procent på den samlade skulden på anläggningslånen.

Fördelningen av den samlade låneskulden avseende ränte- och kreditförfall avviker något i

förhållande till normalfallet i finanspolicyn. Den aktuella fördelningen innebär att ränte- och kreditförfall inom ett år är något högre än riktvärdet och även förfall 2-4 år är högre än riktvärdet. Orsaken till avvikelsen är den relativt snabba ökningen av låneskulden det senaste året samt att minimera ränterisken.

Korta skulder har minskat sedan årsskiftet fram till augusti 2017 med 11,8 mkr vilket till största delen förklaras av lägre skulder till kommunens olika leverantörer samt semesterlöneskulden.

3.1.5 Sammanställd redovisning

I den sammanställda redovisningen inkluderas även resultat- och balansräkningar för kommunens bolag. I Grästorps kommuns årsredovisning omfattar den sammanställda redovisningen även ekonomin för Grästorps Fjärrvärme AB. Grästorps kommun är även delägare i andra verksamheter men där är kommunens andel mindre än 10 procent. Kommunens ekonomiska åtagande i dessa verksamheter bedöms därmed som försumbart varför dessa verksamheter inte ingår i den sammanställda redovisningen.

I delårsbokslutet 2017 upprättas ingen sammanställd resultat- och balansräkning eftersom fjärrvärmebolaget inte upprättar något delårsbokslut för den aktuella perioden.

3.1.6 Investeringar

Investeringarna uppgår till netto 21,5 mkr för perioden som delårsbokslutet omfattar. I delårsbokslutet 2016 uppgick investeringarna till 9,4 mkr. I investeringsredovisningen framgår årsbudget, förbrukning och avvikelse för varje enskilt projekt. De största enskilda investeringsutgifterna under perioden var förskola/skola (15,7 mkr), planerat underhåll/mindre investeringar (1,6 mkr), campingstugor (1,2 mkr) samt anslaget för exploatering av Brännebacka södra (1,1 mkr). Dessa projekt är de som har en redovisad utgift som överstiger 1,0 mkr till och med augusti 2017. Bedömningen är att den totala investeringsvolymen på 45,2 mkr för 2017 kommer att överskridas något då den senaste uppföljningen på projektnivå pekar mot en investeringsnivå kring 46,0 mkr för hela 2017. Det förklaras delvis av att flera projekt inte har startats upp eller startat senare än planerat medan projektet förskola/skola kommer att överskrida budgetanslaget för 2017. Ytterligare medel för detta projekt finns upptagna i förslaget till investeringsbudget 2018.

För att finansiera byggnationen av Backens förskola/skola har 20,0 mkr lånats upp i juni månad. Någon ytterligare lånefinansiering under 2017 är inte planerad.

En fullständig investeringsredovisning, fördelad på projekt, framgår under avsnitt 3,6.

3.2 Resultaträkning (tkr)

	Not	Delår 2017 jan-augusti	Helår 2017 Prognos	Delår 2016 jan-augusti	Bokslut 2016
Verksamhetens intäkter	1	81 703	133 089	88 208	91 033
Verksamhetens kostnader	2	-273 554	-432 266	-255 454	-372 442
Avskrivningar	3	-9 664	-14 919	-8 725	-14 097
Verksamhetens nettokostnader		-201 515	-314 096	-175 971	-295 506
Skatteintäkter	4	161 662	242 493	153 749	232 053
Generella statsbidrag	5	53 607	80 609	50 577	71 314
Finansiella intäkter	6	680	690	620	85
Finansiella kostnader	7	-998	-1 489	-1 137	-1 879
Resultat före Extra Ordinära poster		13 436	8 207	27 838	6 067
Extra ordinära intäkter		0	0	0	0
Extra ordinära kostnader		0	0	0	0
Årets resultat		13 436	8 207	27 838	6 067

3.3 Balansräkning (tkr)

	Not	Delår 2017 jan-augusti	Helår 2017 Prognos	Delår 2016 jan-augusti	Bokslut 2016
Tillgångar					
Anläggningstillgångar	8	263 773	282 582	248 623	251 795
Omsättningstillgångar	9	87 926	60 799	84 012	79 392
Summa tillgångar		351 699	343 381	332 635	331 187
Eget kapital	10	166 948	161 720	174 879	153 513
-därav årets resultat		13 436	8 207	27 838	6 474
Avsättningar	11	12 920	14 018	11 423	14 702
Skulder		171 831	167 643	146 333	162 972
Långfristiga skulder	12	106 375	100 379	89 573	85 736
Kortfristiga skulder	13	65 456	67 264	56 760	77 236
Summa eget kap. avsättningar, skulder		351 699	343 381	332 635	331 187

3.4 Nothänvisning

tkr	17-08-31	16-08-31		tkr	17-08-31	16-08-31
1 Verksamhetens intäkter			9 Omsättningstillgångar			
Nämndrelaterade intäkter	119 696	129 387	Förråd, exploateringstillgångar	827	879	
Interna poster	-37 993	-41 350	Fordringar	43 221	52 646	
Intäkter finansförvaltningen	0	171	Kassa, bank	43 878	30 487	
Verksamhetens intäkter	81 703	88 208	Summa	87 926	84 012	
2 Verksamhetens kostnader			10 Eget kapital			
Nämndrelaterade kostnader	-308 532	-294 373	Ingående eget kapital enligt fastställd balansräkning	153 512	147 041	
Interna poster	37 263	41 137	Årets resultat	13 436	27 838	
Interna poster mellan drift och investeringar	730	213	Eget kapital	166 948	174 879	
Kostnader finansförvaltningen	-3 015	-2 431	Rörelsekapital	22 470	27 252	
Verksamhetens kostnader	-273 554	-255 454	Anläggningskapital	144 478	147 627	
3 Avskrivningar			Eget kapital	166 948	174 879	
Avskrivningar av anläggningstillgångar görs efter tillgångens nyttjandeperiod samt indelning av respektive tillgångs komponenter (gäller nya investeringar)	9 664	8 725	11 Avsättningar			
4 Skatteintäkter			Pensionsförpliktelser från 1998 inkl ränta			
Årets prel skatteintäkter	162 831	154 994	Ingående avsättning	3 623	3 418	
Prognos årets slutavräkning	-1 169	-1 245	Skuldförändring pensioner	225	121	
Summa	161 662	153 749	Finanskostnad pensioner	73	21	
5 Generella statsbidrag			Utgående avsättning	3 921	3 560	
Inkomstutjämningsbidrag	40 245	39 152	Ingående avsättning löneskatt	879	829	
Bidrag för LSS-utjämning	5 388	4 402	Skuldförändring löneskatt	55	29	
Fastighetsavgift	6 798	6 673	Finanskostnad löneskatt	18	5	
Tillf. Stöd för flyktingmottagning	2 117	2 021	Utgående avsättning löneskatt	952	863	
Regleringsbidrag	-37	-129	Medfinansiering utbyggnad E20	7 000	7 000	
Kostnadsutjämningsbidrag	-904	-1 542	Översvämning augusti 2014	1 047	0	
Summa	53 607	50 577	Summa Avsättningar	12 920	11 423	
6 Finansiella intäkter			12 Långfristiga skulder			
Penningsmarknadskonto	0	0	Ingående långfristiga skulder	82 880	88 090	
Borgensavgifter	455	372	Nya lån	20 000	10 265	
Räntor placerade medel	205	203	Kalkylerad amortering innevarande år	4 195	4 195	
Övriga ränteintäkter	20	45	Verklig amortering	-2 709	-12 956	
Summa	680	620	Kalkylerad amortering 2;a hå	-1 243	-1 049	
7 Finansiella kostnader			Skuld anslutningsavgift	3 252	1 028	
Räntekostnader anläggningslån	838	1 055	Summa	106 375	89 573	
Ränta pensionskostnad	91	26	13 Kortfristiga skulder			
Dröjsmålsränta (leverantörsskulder)	10	4	Leverantörsskulder	3 958	4 258	
Avgift bankgirot	59	52	Förutbetalda intäkter	14 918	13 170	
Summa	998	1 137	Räntor, upplupna	160	188	
8 Anläggningstillgångar			Övriga skulder	19 848	14 073	
Immateriella anläggningstillgångar	480	495	Semesterlöneskuld inkl okomp ö-tid	14 178	12 542	
Mark, byggnader och tekniska anlägggn.	235 063	220 754	Skuld till staten	12 394	12 529	
Maskiner och inventarier	10 229	10 173	Summa	65 456	56 760	
Finansiella anläggningstillgångar	18 001	17 201				
Summa	263 773	248 623				

3.5 Driftsredovisning, januari-augusti

I delårsbokslutets driftredovisning framgår kostnader och intäkter för den aktuella perioden samt avvikelser mot budget för motsvarande period. Redovisningen har i allt väsentligt periodiserats för perioden januari-augusti där kostnader och intäkter i verksamheten har förts till rätt period i driftredovisningen.

I driftsredovisningen *ingår* interna kostnader och intäkter.

	KOSTNAD		INTÄKT		NETTO	
	Redovisning	Avvikelse	Redovisning	Avvikelse	Redovisning	Avvikelse
	jan - augusti	mot bud- get	jan - augusti	mot bud- get	jan - augusti	mot bud- get
Kommunstyrelse						
- Allmän verksamhet	34 305	-374	9 924	1 232	24 381	858
- Teknisk verksamhet	56 731	2 039	40 279	1 791	16 452	3 830
- Bildningsverksamhet	98 434	-2 690	10 936	-1 450	87 498	-4 140
- Social verksamhet	129 222	-4 849	57 081	9 334	72 141	4 485
Miljö- och byggnämnd	1 281	39	1 030	329	251	368
SUMMA	319 973	-5 835	119 250	11 236	200 723	5 401

Av driftredovisningen i delårsbokslutet framgår att den löpande verksamheten redovisar ett överskott med 5,4 mkr för perioden som delårsbokslutet omfattar. För perioden 2016 (januari-augusti) redovisades ett överskott på 19,4 mkr. Av driftredovisningen framgår vidare att den totala avvikelsen på verksamhetsnivå orsakas av att kostnadsnivån är högre än budget för perioden (cirka 5,8 mkr) men att också intäkterna är högre jämfört med budget för perioden (11,2 mkr) vilket resulterar i den totala budgetavvikelsen på +5,4 mkr.

Överskottet kan till mycket stor del härledas till social verksamhet (+4,5 mkr) och den tekniska verksamheten (+3,8 mkr). Den sociala verksamheten påverkas, precis som 2016, av beräknade intäkter från Migrationsverket. Mottagandet av ensamkommande barn medför även stora kostnadsökningar. Det ska också betonas att överskottet som redovisas i delårsbokslutet för den tekniska verksamheten till stor del kommer att upparbetas genom ökade kostnader för uppvärmning och elhandel/elförbrukning under den kalla och mörka årstiden. Den negativa avvikelsen för bildningsverksamheten orsakas av ökade kostnader inom grundskolan och gymnasieskolan.

Den samlade avvikelsen på verksamhetsnivå som redovisas i delårsbokslutet är betydligt mindre än under motsvarande period 2016. Avvikelsen för 2016 var ovanligt stor då uppföljningen av bidragen från Migrationsverket var svår att överblicka och omfattningen delvis oklar. För åren 2014 och 2015 redovisades endast mindre budgetavvikelser för den samlade verksamheten i delårsbokslutet. Det kan konstateras att påfrestningen på verksamheten är stor för att klara uppdraget med de resurser som finns avsatta. Det är en stor utmaning för organisationen att hålla ordning på alla förändringar i kostnader och intäkter i verksamheterna som orsakas av ändrade förutsättningar under löpande verksamhetsår.

Prognos som verksamheterna tagit fram för helåret 2017 visar ett underskott mot budget jämfört med budgetavvikelsen i delårsrapporten. I helårsprognosen görs bedömningen att avvikelsen på verksamhetsnivå blir -1 653 tkr. Orsaken till förändringen beror i huvudsak på att överskottet i delåret för teknisk verksamhet upparbetas under hösten samt att social verksamhet bedömer att kostnaderna för LSS-verksamheten kommer att öka i samband med omprövning av ärenden.

3.6 Investeringsredovisning, januari-augusti

Av sammanställningen framgår vilka projekt som är aktuella under 2017. I kolumnen för "Total" ingår de justeringar/omdisponeringar och ombudgeteringar som har beslutats under året. Av redovisningen framgår hur mycket som förbrukats under perioden januari-augusti 2017. Avvikelsen som redovisas är i förhållande till det totala budgetanslaget 2017 för respektive investering då investeringsprojekten bedrivs periodvis under året. För investeringsutgifterna görs ingen periodisering för den aktuella perioden då tillgångens bokförda värde är det samma som den nedlagda investeringsutgiften. Den totala budgeterade investeringsnivån för 2017 uppgår till 45,2 mkr. Av det totala beloppet utgör beslutad budget 2017 36,8 mkr och 8,4 mkr är en ombudgetering av investeringsmedel från 2016.

Text/Projekt	Budget 2017			Redovisning	
	Budget	Från -16	TOTAL	jan-augusti	Avvikelse
Allmän verksamhet					
IT investeringar	1 500	625	2 125	42	2 083
Teknisk verksamhet					
Familjecentral	3 000	102	3 102	64	3 038
Säkerhets-/trygghetsåtgärder	600	333	933	253	680
Centrumutveckling		88	88	87	1
Skogsglantan		1 693	1 693	69	1 624
Brännebacka södra		2 030	2 030	1 087	943
Brännebacka södra, etapp 3	750		750	0	750
GC-väg Nossans norra sida	200		200	0	200
VA och gata	1 800	382	2 182	632	1 550
Gatubelysning Frambo	450		450	0	450
Maskiner/fordon/utrustning	1 500	-417	1 083	355	728
Åse Viste hallen, anpassning (hiss)		809	809	0	809
Lunnevidbadet	500		500	148	352
Badet, lekutrustning		110	110	21	89
Camingstugor		1 200	1 200	1 212	-12
Fritidsanläggningar/motionsspår		252	252	117	135
Ungdomssatsning	1 000		1 000	0	1 000
Lokaler ungdomsgård	500	360	860	50	810
Förskola/skola	20 000	-14	19 986	15 744	4 242
Planerat underhåll/mindre investeringar	4 000	804	4 804	1 604	3 200
Social verksamhet					
Välfärdsteknologi	500		500	52	448
Ej specificerade investeringar	500		500		
SUMMA					
Nettoinvesteringar	36 800	8 357	45 157	21 537	

Av sammanställningen i delårsbokslutet framgår att kommunen investerat för 21,5 mkr av en total budget på cirka 45,2 mkr. Återstår då 23,7 mkr av investeringsmedlen för perioden september-december 2017. Återstående investeringsanslag som överstiger 1,0 mkr av budget den 31 augusti är förskola/skola (4,2 mkr), planerat underhåll/mindre investeringar (3,2 mkr), familjecentral (3,0 mkr), IT- investeringar (2,1 mkr), exploatering Skogsglätan (1,6 mkr), Va och gata (1,6 mkr) samt ungdomssatsning (1,0 mkr). Av sammanställningen framgår vidare att några av de beslutade investeringsprojekten inte har några utgifter redovisade, vilket beror på att projekten inte är igångsatta under den aktuella redovisningsperioden.

Anslaget för ej specificerade investeringar (0,5 mkr) är inte ianspråktaget under perioden.

I prognosen som gjorts i anslutning till delårsbokslutet är bedömningen att investeringsutgifterna kommer att hamna något över den budgeterade nivån för 2017.

3.7 Redovisningsprinciper

Redovisningen i delårsrapporten baseras på bokföringsmässiga grunder och följer i allt väsentligt god redovisningssed enligt den kommunala redovisningslagen.

Väsentliga kostnader och intäkter, skulder och fordringar, i redovisningen periodiseras för att belasta rätt period och för att uppnå rättvisande räkenskaper i delårsbokslutet.

Kommunen tillämpar i huvudsak samma redovisningsprinciper i delårsrapporten som använts i den senaste årsredovisningen.

I delårsbokslutet 2017 tillämpas komponentavskrivning för större nya investeringar. Arbetet med att anpassa redovisningen och verksamhetssystem till det nya regelverket för äldre investeringar ses över genom att fastställa komponentindelningar och avskrivningstider. En omläggning av äldre investeringar till komponentindelning är ett omfattande arbete och är uteslutande en prioriterings- och resursfråga. För pågående projekt sker inga avskrivningar.

4 Allmän verksamhet

4.1 Resultat och måluppfyllelse

Allmän verksamhet har genomgått en ganska stor omvandling på senare år. Vi har ökat samverkan med andra kommuner främst inom ramen för den så kallade Västra 6-samverkan. Vi har nu ett kommunkontor som har byggt på sin kompetens samtidigt som personalen minskat i omfattning.

Allmän verksamhet når i stort sett de mål som fullmäktige satt för verksamheten och såväl våra interna kunder, medborgare som förtroendevalda är nöjda med vår service. Vi klarar verksamheten inom de ramar som är satta. Den tillsatta utredartjänsten och omorganisationen som gjorts på medborgarkontoret gör verksamheten lite plattare men också mer resurseffektiv då fler är med och delar på ansvaret.

Det kommer att ställas stora krav på verksamheten i framtiden med digitalisering av exempelvis e-tjänster och snabbare kommunikation och service till våra kunder.

4.2 Grunduppdrag och vision

Allmän verksamhets uppdrag är att ansvara för omvärldsbevakning, samhällsservice, information, marknadsföring, kvalitetsutveckling och arbetsmarknad. Tyngdpunkten ligger på att ansvara för processerna inom verksamhets- och ekonomistyrning, personal, information, ärendehantering, inköp och IT i hela kommunen. Den allmänna verksamhetens ansvar för personal, ekonomi och kvalitetsutveckling bidrar till att kommunen får en stabil ekonomi, nöjdare medborgare, framgångsrika ledare och engagerade medarbetare som tar ett stort ansvar för kvaliteten.

En grundläggande framgångsfaktor är att dialogen och samspelet mellan de förtroendevalda och tjänstemannaorganisationen fungerar väl. De förtroendevalda är tydliga med vad de vill åstadkomma, och överlåter till verksamheten att, med frihet under ansvar, genomföra uppdragen utifrån sin professionella roll.

Allmänna verksamheten bidrar till att förverkliga Grästorps vision genom samhällsplanering för ett attraktivt boende, varumärkesbyggande insatser och arbetet med näringslivsfrågor. Kommunens engagemang i Näringslivssamverkan Grästorp (NSG) innebär att samverkan mellan kommun och näringsliv har en fortsatt god utveckling. Värt att nämna är också det framgångsrika arbetet inom verksamhetens arbetsmarknadsenhet. Verksamheten har successivt utökats för att ge fler möjlighet att komma ur långtidsarbetslöshet och bli självförsörjande.

4.3 Prioriterade mål

Förklaring till de färgmarkeringar och symboler som används i rapporten framgår av tabellen nedan.

	Målvärdet är uppnått
	Målvärdet är delvis uppnått
	Målvärdet är inte uppnått

4.3.1 Kund och medborgare

4.3.1.1 Invånare och kunder ska vara nöjda

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Nöjda kunder - Chefer (skala 1-4)	3,7	3,7	2017
Antal ärenden som kommit in via e-tjänster under året	102	200	Tertial 2 2017
Nöjda förtroendevalda (skala 1-4)	3,5	3,5	2017
Hemsida relativt riksnitt (Kommunens Kvalitet i Korhet)	85%	78%	2017
Tjänstemäns attityder till företagande (företagsrankning)	8	50	2017
Andel nöjda medborgare/intressenter med kommunens skriftliga kommunikation (enkät)		80%	2017

Analys

Verksamhetens mått är valda för att se hur interna kunder, de förtroendevalda och medborgarna uppfattar service och bemötande (vårdskap). En enkät för alla chefer genomfördes inom organisationen, där målvärdet var 3,7 på en fyrgradig skala. Det är fortfarande få som använder e-tjänster, här kommer förvaltningen behöva hitta nya strategier för att öka användandet. Det tycks vara svårt att locka medborgarna att nyttja tjänsten, trots att utbudet är ganska stort. Analysen är att det tar tid att lansera tjänsterna trots täta marknadsföringsinsatser. Det kan också bero på att medborgarna upplever att tillgängligheten är bra även via mer traditionella kanaler. En enkät för de förtroendevalda genomfördes med gott resultat. Dock fanns en del kritiska kommentarer i materialet som ska tas på allvar. Hemsidan överträffade målvärdet enligt Sveriges Kommuner och Landstings (SKL:s) undersökning. Skälet till det goda resultatet var ett systematiskt arbete med att åtgärda tidigare brister.

Slutsats

E-tjänsterna ska i fortsättningen utvecklas och marknadsföras. Här gäller det att vara uthållig. De som använde e-tjänsterna var nöjda och förhoppningsvis kommer detta att sprida sig. Även hemsidan har mottagits väl av kommuninvånarna. Även antalet gillamarkeringar på FB har ökat såväl som tittarna på kommunens webb-TV.

4.3.2 Verksamhet

4.3.2.1 Det förebyggande hälsoarbetet prioriteras och genomsyrar all verksamhet

Mått	Utfall	Målvärde	Period
— ● Mäns uppfattning om möjlighet till inflytande i kommunen (Nöjd-Inflytande-Index), medborgarundersökning	53	39	2016
— ● Kvinnors uppfattning om möjlighet till inflytande i kommunen (Nöjd-Inflytande-Index), medborgarundersökning	52	41	2016

Analys

Här finns inga specifika nyckeltal för allmän verksamhet. Utmaningen är att lägga in ett hälsoperspektiv i allt planeringsarbete. Det gäller inte minst i samhällsplaneringsarbetet som allmän verksamhet har ansvar för. Här är vår hälsoplanerare en god resurs.

I det förslag till översiktsplan som tagits fram finns en tydlig inriktning för att uppmuntra gång-, cykel- och kollektivtrafik. Den handlar också om att utveckla naturliga mötesplatser som ska underlätta social gemenskap, där centrumutvecklingen är ett viktigt inslag.

Slutsats

I all samhällsplanering ska hälsoperspektivet vara ett viktigt inslag. Det innebär exempelvis om hur vi skapar en miljö som uppmuntrar till gång- och cykeltrafik och som ger plats för rekreation, rörelse och social gemenskap. Det handlar om hur vi utformar framtida bostadsområden och tar tillvara och utvecklar redan befintliga.

4.3.2.2 Förbättra barns och ungas uppväxtvillkor i kommunen

Mått	Utfall	Målvärde	Period
— ◆ Ungdomars uppfattning om möjlighet till inflytande i kommunen (Nöjd-Inflytande-Index), medborgarundersökning	38	40	2016

Analys

På samma sätt som hälsoperspektivet ska finnas med i samhällsplaneringen ska den också innehålla ett barnperspektiv. Det betyder att barn och ungdomar alltid ska komma till tals i alla planfrågor. Nu finns ett ungdomsråd som sakta men säkert börjar hitta sina former. Vid såväl centrumutveckling som ungdomsgård har ungdomarna varit med och påverkat utformningen.

Slutsats

Inför kommande byggprojekt och planarbete ska barn och ungdomar ges tillfälle att påverka utformningen. Det handlar inte minst om det projekt som startar i höst med om- och tillbyggnad av förskolor och skolor på Lunneviområdet. I förslaget till budget för 2017-

2018 finns en miljon kronor avsatta till en aktivitetspark som barn och unga själva ska utforma genom ungdomsrådet.

4.3.2.3 En attraktiv kommun och ökat bostadsbyggande

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Antal nyproducerade boenden under året	16	20	Tertial 2 2017
Antal hushåll i kommunen jämför med föregående år	2 440	2 620	2014
Medborgarnas uppfattning om tillgänglighet och utbud av bostäder i kommunen relativt riks-snittet (medborgarundersökning)	54	53	2016

Analys

T o m augusti 2017, T2, har det lämnats ytterligare ett slutbesked på ett nybyggt enbostadshus samt tre nybyggda tvåbostadshus sedan T1. Dock har följande bygglov beviljats hittills och är under pågående byggnation:

- 9 st enbostadshus
- 5 st flerbostadshus (totalt 15 lägenheter)

Målvärdet 20 nyproducerade boenden för 2017 kommer med stor sannolikhet att uppnås.

Det finns flera skäl till att byggandet har kommit igång i Grästorps kommun efter många års stiltje. Kommunen är välskött med nöjda medborgare vilket skapar framtidstro, huspriserna har gått upp – vilket i sin tur innebär ett betydligt mindre risktagande för de som bygger nytt och det har funnits flera valmöjligheter. Nu finns dock endast en tomt kvar till försäljning vilket innebär att nya detaljplaner behöver tas fram. Detta arbete beräknas dock ta 1,5-2 år.

Slutsats

För att få en fortsatt bra utveckling är det viktigt att nya bostadsområden planeras och exploateras i kommunen. Nu finns det snart en översiktsplan klar som pekar ut ett antal platser för bostadsbebyggelse. Minst ett av dessa bör detaljplaneras och projekteras per år under de kommande åren. Kommunen måste kanske också ta ett större eget ansvar för att det byggs flerfamiljshus och trygghetsboende.

4.3.2.3.1 Förbättra profileringen av Grästorp

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Antal publiceringar under året (lokalmedia)	1 356	800	Tertial 2 2017
Antal rikspubliceringar under året	212	800	Tertial 2 2017

Analys

Antalet publiceringar i lokalmedia har blivit över förväntan där målet med 800 har passerats med över 500 publiceringar.

Antal publiceringar under året är uppmätt till 212. Under sommaren brukar "nyhetstorkan" ge sig till känna vilket kan förklara det mindre antalet publiceringar. En fundering är ifall målvärdet på 800 vare sig är rimligt eller önskvärt.

Slutsats

En fråga är om målvärdet på 800 verkligen är rimligt för rikspubliceringar. Allmän verksamhet föreslår det allmänna utskottet att ta bort detta mått inför 2018 års verksamhetsplan.

Vi föreslår att vi lägger till nya mått under nästa år, exempelvis antal som gillar vår facebookside. Dessa har ökat i antal från oktober 2016 då vi hade ca 1200 följare till augusti 2017 då vi har 1807 följare.

4.3.3 Personal

4.3.3.1 Grästorps kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Nöjd medarbetarindex (NMI)	81	80	2016

Analys

De rekryteringar som gjorts de senaste åren pekar på att vi uppfattas som en attraktiv arbetsgivare. Vi har fått in många ansökningar som inneburit att vi kunnat anställa mycket kompetent personal i alla nyrekryteringar som gjorts. För de trotjänare som jobbat länge i kommunen har vi kunnat erbjuda nya och mer stimulerande arbetsuppgifter med tillhörande kompetensutveckling. Det har inneburit att den samlade kompetensen på kommunkontoret ökat betydligt.

I den medarbetarundersökning som gjordes 2016 uppnådde vi mycket höga värden och vi bedömer att det fortfarande gäller. Ett orosmoment är att vi genom de besparingar som genomförts ökat arbetsbelastningen för dem som är kvar. Positivt är dock att vi i samband med omorganisationer kunnat minska andelen oönskade deltid till något enstaka fall.

Slutsats

Den accelererande digitaliseringen innebär stora framtida utmaningar, där nya system kommer att kräva nya arbetsmetoder. Det kommer därför att krävas ökade resurser för kompetens- och organisationsutveckling om vi ska kunna dra nytta av digitaliseringens alla fördelar. Nu finns en IT-strategi i den kommunala beslutsapparaten och nya riktlinjer och mål för IT och digitalisering har pekats ut.

4.3.4 Ekonomi

4.3.4.1 Alla verksamheter ska öka sin effektivitet och skapa högsta möjliga kvalitet med insatta resurser

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Antal frigjorda timmar per år	0	100	Tertial 2 2017

Analys

Vi kan se en tydlig utveckling mot mer och mer samverkan med andra kommuner, främst

inom de sex kommunerna i Västra Skaraborg (V6). Under 2016 gick vi med i Göliska IT och en gemensam organisation för risk- och sårbarhetsarbetet inrättades i Västra Räddningsnämndens regi. Under 2017 har vi gått med i den gemensamma upphandlingsorganisationen i Västra Skaraborg. Nästa möjliga samarbete är överförmyndare där vi redan idag samverkar men möjligheten finns att vi kommer att samverka inom ramen för hela V6. De senaste åren har personalen på kommunkontoret minskat vilket har inneburit minskad sårbarhet beträffande de områden som nämnts ovan men också ökad sårbarhet med allt färre anställda på kontoret.

Sedan 2015 har det genomförts olika kostnadsbesparingar som till exempel neddragning med 1,3 tjänst. Byte av växelleverantör och konsolidering av växeln till samma system som övriga medlemskommuner i Göliska innebär en kostnadssänkning på cirka 300 000kr. Nytt samarbete kring Överförmyndare innebär en kostnadsminskning med ca 150 000kr och IT-kostnaderna har sänkts med minst 200 000 kr mellan 2017 och 2018 års budget tack vare samarbetet med Göliska IT.

Slutsats

Frågan är hur pass slimmat ett kommunkontor kan bli, vi ser i alla fall i nuläget ingen möjlighet att minska eller flytta mer verksamhet från kontoret.

Nu kan vi se att samverkan inom IT-området möjliggör nya investeringar som till exempel införande av E-arkiv, eftersom stora delar av kostnaderna kommer kunna delas mellan fler kommuner. Ett annat exempel på detta är upphandlingen av nytt ärendehanteringssystem där kommunen sparar 1,2 miljoner genom att upphandla gemensamt med andra kommuner inom ramen för Göliska IT.

I och med samverkan har vi nu tillgång till en effektiv organisation för EU-ansökningar som redan gett resultat i ökade intäkter men där potentialen är stor för att kunna finansiera verksamhetsutveckling med dessa medel i betydligt större utsträckning i framtiden. Under våren sökte allmän verksamhet ett leaderprojekt för att genomföra en förstudie av en skid-tunnel/aktivitetscentra.

4.3.4.2 Hålla budget

Mätt	Utfall	Målvärde	Period
— Budgetavvikelse	Nej		Aug 2017

Analys

Bedömningen är att verksamheten kommer att hålla sin budget. Det finns både positiva och negativa avvikelser men dessa kommer att ta ut varandra.

Slutsats

Det finns en tendens som innebär att kostnader för diverse samverkansprojekt med andra kommuner ökar. Några exempel är samverkan 6 kommuner i Västra Skaraborg, Vänersamverkan och samverkan kring besöksnäringen på Hunneberg. Detta är synnerligen kostnads-effektiva utvecklingsprojekt som kan innebära stor nytta för kommunen som kommer behöva prioriteras i kommande budgetarbete. En trend som vi också tydligt ser är att fler kommuner går in i samverkan. Några exempel på detta är när samverkan kring informationssäkerhetssamordnare, överförmyndare och upphandling sker, så minskar kostnaderna. Det är stor skillnad om två eller sex kommuner samverkar och kostnaderna för samverkan minskar i takt med antalet samverkanspartners.

4.4 **Kvalitetsgarantier**

Färgmarkeringarna och symbolerna i grönt respektive rött visar om garantin är uppfylld eller inte (se illustration nedan).

	Kvalitetsgarantin uppfylls
	Kvalitetsgarantin uppfylls inte

Verksamheten garanterar följande servicenivå:

Kvalitetsgarantier	
	Vi lovar att frågor via e-post från medborgare besvaras inom två arbetsdagar
	Vi lovar att synpunkter eller klagomål ska besvaras inom två veckor (avvikelse synpunktshandling)
	Vi lovar att startsidan på hemsidan ska uppdateras varje vecka

Inga avvikelser finns gällande kvalitetsgarantierna.

5 Teknisk verksamhet

5.1 Resultat och måluppfyllelse

En ekonomi i balans har varit och kommer även fortsättningsvis att vara ett prioriterat område. Ekonomin är under kontroll och prognosen i augusti pekar mot ett resultat i balans vid årets slut. Vad gäller de prioriterade målen så uppfyller verksamheten dessa på ett tillfredsställande sätt utifrån de resurser som vi fått tilldelade.

Det goda resultatet i medarbetarundersökningen utgör en stabil grund för vårt fortsatta utvecklingsarbete. En bra och trygg arbetsmiljö där medarbetarna trivs är en förutsättning för vår fortsatta utveckling.

5.2 Grunduppdrag och vision

Tekniska verksamhetens uppdrag är att åstadkomma högsta möjliga kvalitet utifrån ekonomiska och personella resurser. Tekniska verksamheten behåller sin nivå inom alla verksamheter. Uppdraget utförs enligt de indikationer verksamheten fått. Detta innebär att kostnaden lagat mat från grunden, erbjudit alternativa rätter till barn och unga, samt att ekologiska inköp av livsmedel prioriterats.

Enheten Gata, park, vatten och avlopp (VA) har tillgodosett en god skötsel av skogsområden och grönytor. Drift av vägnätet, där även gatubelysning och snöröjning ingår, har utförts enligt plan. Enheten har jobbat med det förebyggande underhållet på ledningsnätet samt fortsatt VA-sanering.

Fastighetsenheten har förvaltat objekten via planerade underhållsåtgärder för att behålla nuvarande fastighetsskick med de investeringsmedel som är tilldelade via investeringsplanen.

Enheten Lunnevi bad och camping har nu varit i drift i drygt 1 år med ett lyckat resultat både vad det gäller ekonomi och kvalitet. De mål som sattes upp har förverkligats i allra högsta grad. Målen som sattes upp var att öka tillgängligheten (öppettider), sänka entrékostnader för badgäster samt att öka städningen och ha ordning och reda.

5.3 Prioriterade mål

Förklaring till de färgmarkeringar och symboler som används i rapporten framgår av tabellen nedan.

	Målvärdet är uppnått
	Målvärdet är delvis uppnått
	Målvärdet är inte uppnått

5.3.1 Kund och medborgare

5.3.1.1 Invånare och kunder ska vara nöjda

Mått	Utfall	Målvärde	Period
→ Medborgarnas betyg på renhållning relativt rikssnittet (skala 1-100)	71	67	2017
→ Medborgarnas betyg på vatten och avlopp relativt rikssnittet (skala 1-100)	79	79	2017

Mått	Utfall	Målvärde	Period
→ ● Webbinformation till medborgare relativt riksnittet	89%	85%	2017

Målsättningen är att ligga över riksnittet inom samtliga områden. De två översta måttens utfall är från 2016 en det nersta utfallet är från 2015.

Analys

En ny medborgarundersökning genomfördes under våren 2016. Verksamheten har fortsatt att prioritera arbetet med värdskapet eftersom effekterna är goda.

Verksamhetens arbete med ökad tillgänglighet för de interna kunderna har blivit bättre utifrån egen bedömning. Detta visar sig fortfarande i det mejlbaserade systemet för felanmälan, då det blir fler och fler som anmäler fel den vägen istället för per telefon. Detta medför att verksamheten kan avhjälpa felen mer strukturerat och på kortare tid.

Vid övertagandet av badet sänktes inträdesavgifterna och öppettiderna fördubblades. Detta för att öka besöken till badet. Antalet badande under det första halvåret 2017 blev 12 195 stycken personer. Hälsosatsningen leder sannolikt till bättre hälsa och ett rikare liv.

Tekniska verksamheten har fortsatt arbetet med att se över möjligheter att öka öppettiderna på återvinningscentralen och om det innebär några konsekvenser för andra delar av den tekniska verksamheten. Denna fråga ställdes till medborgarpanelen och svaret från den ligger med som underlag till översynen.

Slutsats

Tekniska verksamhetens översyn av att utöka öppettiderna på återvinningscentralen ska förhoppningsvis leda till rätt åtgärd i nästa steg av processen. Motionsslingan *Skubbet* har fortsatt rustats upp och förädlats ännu mer för möjligheter till bättre hälsa och ökad trygghet, detta gäller även *Forsballspromenaden*. Åtgärderna följer dokumentet för motionsslingorna i Grästorps. Verksamheten behöver bli bättre på informationsspridning, trots det goda resultatet i undersökningen. Informationen på hemsida och intranät måste vara uppdaterad och inaktuell information ska avlägsnas. Fler synpunkter från medborgare och kunder behövs och därför ska ett antal frågor ställas till medborgarpanelen.

5.3.2 Verksamhet

5.3.2.1 Det förebyggande hälsoarbetet prioriteras och genomsyrar all verksamhet

Mått	Utfall	Målvärde	Period
— ● Antalet besökare på badet under året	12 195	10 000	Halvår 1 2017

Analys

I och med övertagandet av Lunnevidbadet har det också inneburit ett utökat utbud på friskvårdsaktiviteter, då framför allt aktiviteter relaterade till bad och vatten. Det gäller både för kommunens medborgare och medarbetare.

Verksamheten har varit delaktig i arbetet med familjecentralen. Ritningar och olika förslag har tagits fram och priser är framräknade. Ärendet kommer att tas upp politiskt under hösten igen.

Slutsats

5.3.2.2 Förbättra barns och ungas uppväxtvillkor i kommunen

5.3.2.2.1 Förbättra barns och ungas fysiska uppväxtmiljö

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Matlagning från grunden	95%	85%	Halvår 1 2017

Analys

Med hjälp av investeringar har teknisk verksamhet kunnat förbättra utemiljön för barn och ungdomar.

Ett internt utvecklingsarbete tillsammans med kost- och skolpersonal pågår. Utvecklingsarbetets innehåll är *måltidens mervärde* för kunder och elever. Det gäller hela måltidssituationen; bland annat miljö, mat och klimat. Måltiden ska vara en prioriterad stund på dagen.

En om- och tillbyggnad av skola F-3 och förskola pågår planenligt. Produktion är i full gång och plattan är gjuten och konstruktionssmidet är monterat. I början av hösten kommer de prefabricerade väggarna och taket att monteras och ytterväggar och tak planeras vara klart innan vintern. Därefter påbörjas jobbet invändigt vilket är enligt plan då detta är att föredra eftersom den kallare/ostabilare årstiden oftast startar då.

Med hjälp av tilldelade investeringsmedel har kommunens lekplatser kunnat behållas i sitt befintliga skick och utbud.

Strövområden har fortsatt gallrats och gjorts mer tillgängliga. Ny gatubelysning har installerats och arbetet med det fortsätter, vilket innebär en tryggare vistelse utomhus i vårt samhälle.

Slutsats

Verksamheten ska fortsätta arbeta mot de beslutade målen med stöd av aktiviteter och åtgärder enligt analysen ovan. Resultatet förutsätts bli bättre för att öka Grästorps attraktionskraft och för att förbättra de ungas uppväxtmiljö.

Specifikt när det gäller om- och tillbyggnaden av skola och förskola kommer höstens arbete vara högt prioriterat från verksamheten. Anledningen är att projektet ska utmynna i en "produkt" som överensstämmer såväl med de riktlinjer från politiken som med skolans lokalprogram. Dessa ligger som grund för projektet.

5.3.2.3 En attraktiv kommun och ökat bostadsbyggande

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Utförandegrad av tilldelade uppdrag	39%	100%	Halvår 1 2017

Analys

Under första halvåret 2017 har tekniska verksamheten varit delaktig i att planera en uppstart med att ta fram nya detaljplaner eftersom Brännebacka och Skogsgläntan, de 2 senaste exploaterade områdena, är till största delen slutsålda (återstår endast 2 st. tomter).

Hus har byggts på Skogsgläntan med lyckat resultat, vilket inneburit att vi planerat de kvarstående anpassningsjobben som ska genomföras under hösten.

Slutsats

Arbetet med exploateringen av Brännebacka etapp 2 blev färdigställd under höst/vinter 2016 och nu planerar vi fortsättningen av de sista 5 tomterna på Brännebacka etapp 3. Projektering pågår och beräknas vara klar i början av hösten. Det innebär att arbetet kan startas upp så snart som vi har köpt det privata huset som ligger på tänkt mark. Vi planerar utföra detta i egen regi likt Skogsgläntan och tidigare etapp på Brännebacka och förhoppningen är att resultatet kommer bli lika bra – både vad det gäller tidsplanering, ekonomi och nöjda kommande husbyggare. Framgångsfaktor är en hög servicenivå som grundar sig i flexibla och kompetenta medarbetare samt korta beslutsvägar. Verksamheten fokuserar på kunden och värdskapet.

5.3.2.3.1 Förbättra utemiljön i kommunen

Mått	Utfall	Målvärde	Period
→ ● Medborgarnas betyg på gator och vägar relativt rikssnittet (skala 1-100)	56	55	2017
→ ● Medborgarnas betyg på gång och cykelvägar relativt rikssnittet (skala 1-100)	59	55	2017
→ ● Medborgarnas betyg på kommunens miljöarbete relativt rikssnittet (skala 1-100)	65	56	2017

Analys

Måtten är från medborgarundersökningen 2016 vilket visar att arbetet med ovan mått gett utdelning eftersom det har blivit bättre sedan den förra som gjordes 2013. Medborgarna tycker att kommunens utemiljö har blivit bättre. Mycket arbete har gjorts för att skogspartier och offentliga miljöer ska upplevas som inbjudande och trygga, samt att gator och vägar asfalteras om i enlighet med planering och tilldelade medel. I samband med prioriterade åtgärder utifrån behov av våra vägar och gator så kompletteras detta arbetet med att skapa säkrare och bättre gång- och cykelvägar, eftersom detta kan göras med hjälp av bidrag från Trafikverket.

Ny asfalt är lagd på Industrigatan och ett stort jobb på Jon Jespersgatan planeras att färdigställas under hösten.

Slutsats

Verksamheten fortsätter att arbeta med de offentliga miljöerna och att behålla skogspartier i fint skick. Gator och vägar kommer även fortsättningsvis vara ett område där åtgärder planeras få ny asfalt med stöd av tilldelade investeringsmedel. För att ytterligare förbättra resultatet av ovanstående mått så skulle utökade investeringsmedel till VA-gata vara ett bra verktyg för detta.

5.3.2.3.2 Skapa bättre förutsättningar för kommunalt vatten och avlopp på landsbygden

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Antal nya VA-abonnenter utanför verksamhetsområde (innevarande år)	0	50	2017

Utfall av detta mått ligger på helårsbasis.

Analys

Arbetet med kommunalt vatten och avlopp (VA) på landsbygden inleddes 2014 och pågår fortfarande med ett mycket lyckat resultat. Intresset från landsbygden är väldigt stort för kommunalt vatten och avlopp via förening. Parallellt med detta så arbetar vi mycket med åtgärder för att minska ovidkommande vatten till reningsverket. Två stora underhållsåtgärder har gjorts på reningsverket, detta både på grund av ålder samt kapacitet för att skapa möjligheter för fortsatta anslutningar.

En ansökan om vattenskyddsområde på vattentäkten i Ryda skickades in till länsstyrelsen 2016. Ansökan kompletterades sedan och skickades in igen. Ytterligare komplettering efterfrågades av länsstyrelsen i juni 2016 som också är kompletterad och inskickad till Länsstyrelsen men svar har inte inkommit i skrivande stund. Däremot har den sista kompletteringen granskats av Länsstyrelsen innan senaste versionen skickades in och det verkar vara förhoppningsfullt.

Slutsats

Verksamheten fortsätter att verka aktivt med sin del i att öka landsbygdens möjligheter att få kommunalt vatten och avlopp. VA-sanering behöver fortsätta parallellt med att verksamheten erbjuder vatten och avlopp till landsbygden. Målvärdet för 2017 är 50 nya abonnenter, vilket troligtvis uppfyllts när föreningen successivt kopplar på medlemmar allt eftersom arbetet fortskrider.

5.3.3 Personal

5.3.3.1 Grästorps kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Nöjd medarbetarindex (NMI)	80	80	2016

Analys

Grästorps kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare

Tekniska verksamheten upplevs som en attraktiv arbetsgivare. Grunden för antagandet är det goda resultatet i medarbetarundersökningen, samt verksamhetens analyser i samband med genomförda medarbetarsamtal. Framgången är ett resultat av stort engagemang, tydlighet, lyssnande och tillgänglighet. Tekniska verksamheten har tagit till vara medarbetarnas kompetens och engagemang. Tekniska verksamheten är en innovativ och lärande organisation där kollegialt lärande är en viktig framgångsfaktor. Detta arbete genomsyrar hela organisationen.

Tekniska verksamheten har genomfört en uppföljning på tidigare hälsoprofiler för all personal. Cirka 75 procent av personalen valde att göra detta. Resultatet ska analyseras och

jämföras med tidigare resultat för att sedan se vilka åtgärder som kan planeras för att förbättra de delar som är mindre bra.

Minskad sårbarhet inom verksamheten

Sårbarheten inom verksamheten minskade på grund av genomförda rekryteringar till viktiga funktioner. Pensionsavgångar inom de närmsta åren är dock en fortsatt utmaning att lösa.

Slutsats

Personalförsörjningen är alltid av naturliga skäl ett fokusområde. Detta innebär möjligheter till ny personal med nya idéer. Det är självklart positivt och vidareutvecklande. Att vara en fortsatt attraktiv arbetsgivare är också viktigt för att behålla det fina resultatet enligt den senaste medarbetarundersökningen. Undersökningens frågeställning om verksamhetens mål visar däremot att det finns en förbättringspotential.

Resultatet från hälsoprofilerna ska förbättras till uppföljningen, vilken ska genomföras en gång per år. Detta innebär att fokus måste ligga högt på dagordningen och att förutsättningar till en förbättring finns, så att detta inte blir en "hyllvärmare".

5.3.4 Ekonomi

5.3.4.1 Alla verksamheter ska öka sin effektivitet och skapa högsta möjliga kvalitet med insatta resurser

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Andel inköpta ekologiska livsmedel	23%	26%	2016
Kommunens byggnaders normalårskorrigerade energiförbrukning (kwh/kvm, år)	198	171	2016
Årets energisparåtgärder (kwh/år)	205 000	213 000	2016
Ökad andel vegetabilier i måltiderna (minskat kött)			Halvår 2 2017

Utfall av dessa mått ligger på helårsbasis.

Analys

2020 års nationella mål anger en energibesparing på 20 procent från och med 2009. 2016 års utfall för energisparåtgärder i Grästorps gav ett bra resultat och uppfyllde målvärdena. Detta har gett oss förhoppningar att lyckas även framöver och närmast nu projektet om och tillbyggnad av förskolan Backen där det finns potential att minska energiförbrukningen.

Slutsats

Det målinriktade arbetet med att öka effektiviteten ska vara ett högt prioriterat område då det ger både ekonomiskt och tidsmässigt mervärde.

5.3.4.2 Hålla budget

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Budgetavvikelse	Nej		Aug 2017

Analys

Budgetuppföljningen i augusti visar en budget i balans för Tekniska verksamheten. Detta beror på ett mycket noggrant ekonomiarbete på alla plan inom verksamheten vilket medför en god ekonomisk kontroll. Detta även om budgetramen inte klarar av några större avvikelser.

Slutsats

Ekonomi kommer att ligga högt på prioriteringslistan eftersom verksamheten ser att det ger utdelning. Förhoppningen är att kunna hålla nere kostnaderna ytterligare utan att minska kvaliteten. Genom att arbeta med mer planerat och förebyggande arbete påverkas ekonomin i positiv riktning.

5.4 Kvalitetsgarantier

Färgmarkeringarna och symbolerna i grönt respektive rött visar om garantin är uppfylld eller inte (se illustration nedan).

	Kvalitetsgarantin uppfylls
	Kvalitetsgarantin uppfylls inte

Verksamheten garanterar följande servicenivå:

Kvalitetsgarantier	
	Snöröjningsarbete ska påbörjas vid snödjup som överstiger 6 centimeter där kommunalt ansvar gäller
	Gräsklippning ska ske när grässets längd överstiger 7 centimeter
	Efter larm och jour-/beredskapstid ska insats vara påbörjad inom 30 minuter
	Säkerhetsbesiktningar av lekplatser ska utföras i egen regi vid minst två tillfällen per år
	Obligatorisk ventilationskontroll (OVK) genomförs på alla kommunens fastigheter
	Vi lovar att frågor via e-post från medborgare besvaras inom två arbetsdagar

6 Bildningsverksamhet

6.1 Resultat och måluppfyllelse

Bildningsverksamheten har fortsatt god måluppfyllelse. Resultaten har ökat under 2017 med undantag för behörigheten till gymnasiet. När det gäller den lägre behörigheten till gymnasiet är prognosen att den kommer att öka igen under läsåret 2017/18 utifrån det prioriterade arbete som pågår på enheten kring detta. Den förbättrade måluppfyllelsen är ett resultat av ett medvetet långsiktigt utvecklingsarbete och kompetensutveckling kring bemötande och undervisningens kvalitet i förskola och skola samt den kulturförändring som pågår kring styrkebaserat och systematiskt förhållningssätt. Den är också ett resultat av kompetent personal och drivna och kompetenta förskolechefer och rektorer samt verksamhetens arbete med en tydlig vision och värderiktnig.

Vi står inför stora och snabba samhällsförändringar utifrån digitaliseringen. Detta påverkar de barn och elever som går i förskolan och skolan idag samt det yrkesliv de kommer att möta framöver. Detta ska vi möta genom att transformera undervisningen och lärandet och sätta fokus på de förmågor som är viktiga i den digitala dimensionen. Vi ska också utveckla den digitala kompetensen hos alla samt använda digitaliseringens positiva effekter i lärandet och administrationen.

Bildningsverksamhetens nya organisation har blivit tydligare med mer renodlade enheter och ansvar. Ansvarsfördelningen med rektorer med biträdande rektorer skapar också en tydligare helhet på alla enheter. Detta är en bra förutsättning som kommer att bidra positivt till Bildningsverksamhetens fortsatta resultat och måluppfyllelse.

Ombyggnationen av förskolan på Backenheten pågår och följer tidsplan och budget.

Ett systematiskt kvalitetsarbete på huvudmannanivå är skapat och infört från juni 2017. Det innehåller stödande strukturer för uppföljning, analys och bedömning samt planering och genomförande av nästa steg. Det systematiska kvalitetsarbetet ska prövas och omprövas under 2017 genom kollegialt lärande och dialog.

Bildningsverksamheten har en negativ budgetavvikelse under 2017. Detta beror främst på ett ökat elevtal och ökade interkommunala ersättningar, ökade personalkostnader samt uteblivna statsbidrag. Trots detta håller verksamheten god kvalitet och måluppfyllelse utifrån de politiskt uppsatta målen. Prognosen inför 2018 och framåt är att kostnader fortsätter öka och intäkter minska, främst beroende på interkommunala ersättningar och minskade statsbidrag.

Bildningsverksamheten ska fortsätta arbetet med att skapa en organisation utifrån värdskap samt den lärande och innovativa organisationen med än mer fokus på innovation för att möta nuläge och framtida behov.

6.2 Grunduppdrag och vision

Bildningsverksamheten ansvarar för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem, gymnasieskola (språkintröduktion), vuxenutbildning, kultur och fritid samt turism. Uppdraget handlar om att uppnå nationella mål samt kommunala mål och prioriteringar. De nationella målen är formulerade i bl.a. skollag och läroplaner. De kommunala målen är kopplade till perspektiven Kund/medborgare, Verksamhet, Personal och Ekonomi.

Bildningsverksamheten arbetar fortsatt med visionerna "Värdskap med hjärta och kunskap, i en lärande och innovativ organisation" samt "Skola 2020 - en modern skola i framtiden". Visionen om värdskap är idag levande i verksamheten vilket bl.a. märks genom att värdskapet och välkommandet uppmärksammas av nyanställd personal samt en uttryckt känsla

hos många i personalen i form av att "i Grästorps får man utrymme att växa som person och medarbetare". En viktig aspekt på visionen om den moderna skolan är att förskola och skola lyckas anpassa sig till digitaliseringen och den snabba förändringstakten i samhället som kommer att påverka det yrkesliv som våra barn och elever kommer att möta. En strategidag med detta tema hölls för Bildningsutskottet och Bildningsverksamhetens ledningsgrupp i maj 2017. Även höstterminen 2017 inleddes med en gemensam kompetensutvecklingsdag kring digitalisering. Visionen är aktiv i arbetet på de olika nivåerna i styrkedjan och det är en styrka med den samsyn om digitalisering som råder.

6.3 Prioriterade mål

Förklaring till de färgmarkeringar och symboler som används i rapporten framgår av tabellen nedan.

	Målvärdet är uppnått
	Målvärdet är delvis uppnått
	Målvärdet är inte uppnått

6.3.1 Kund och medborgare

6.3.1.1 Invånare och kunder ska vara nöjda

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Nöjda vårdnadshavare skola/förskola (enkät)	89,5%	85%	Halvår 1 2017

Resultatet kommer från Skolinspektionens enkät till vårdnadshavare under hösten 2016.

Analys

Mätningen är genomförd genom Skolinspektionens enkät till vårdnadshavare i samband med tillsynen under hösten 2016. Mätningen visar att 79 % av vårdnadshavarna är helt eller ganska nöjda med grundskolan medan 100 % av vårdnadshavarna är helt eller ganska nöjda med förskoleklassen. Sammantaget är utfallet högre än målvärdet och har förbättrats sedan mätningen som genomfördes under läsåret 2015/16.

Det finns en upplevd nöjdhet hos vårdnadshavarna i förskolan vilket bekräftas av att det sällan inkommer klagomål om verksamheten. Anledningen till detta ligger i personalens medvetna arbete med värdskap.

Slutsats

Styrkor och framgångsfaktorer i förskoleklassens samverkan med vårdnadshavare ska synliggöras och tas tillvara i det fortsatta arbetet. Inför 2018 ska vi utveckla mätverktyg för att även mäta nöjdhet hos vårdnadshavare i förskolan, grundsärskolan och fritidshemmet.

Det finns fortsatt behov av att se över mätningar kopplade till vårdnadshavarnas nöjdhet i sin helhet. Både med avseende på antal mätningar och innehållet i dessa. Ett förslag är att vi ska använda samma frågor som ingår i Skolinspektionens föräldraenkät vilket skulle ge oss möjlighet att jämföra resultat över tid.

6.3.1.1.1 *Kunder, medborgare och besökare möts av kulturella, idrottsliga och kreativa aktiviteter samt en aktiv turismverksamhet*

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Antal besökare på onsdagar i kulturhuset per år	1 822	1 550	2016
Andel föreningar som är nöjda med samarbetet med kommunen		90%	2017
Antal tillfällen för bibliotekets litterära stimulans för barn och unga under året	40	10	Halvår 1 2017
Antal gästnätter under året		3 500	Halvår 2 2017
Antal besökare på hemsidan			2017
Antal besökare vid biblioteket, både virtuella och fysiska	33 192	23 500	Halvår 1 2017
Antalet utlånade medier			2017
Antal elever i musikskolan	147	140	2017
Publik vid våra musikskoleaktiviteter	1 130		2017

Analys

Kultur

Verksamheten har följande mått:

- Antal besökare på onsdagar i Kulturhuset per år
- Mäta antalet besökare på sommarkvällar/allsång

Kulturhuset har firat fem år i september 2017. Kulturhuset har haft många besökare på onsdagar under första halvåret men det har minskat något jämfört med förra året. Under våren hade vi i snitt 45 besökare per onsdagskväll vilket ska jämföras med ca 55 besökare per kväll förra året. Vi har jobbat med att ständigt utveckla och hitta intressanta kvällar vilket innebär att vi har valt ett varierat utbud för att hitta något för alla. Teater är exempel på en fantastisk kulturupplevelse för de som har varit här men då har det ofta varit få besökare. Allsång är ett nytt koncept där vi hade fyra tillfällen på Paviljongen utanför konserthuset under sommaren. Allsångskvällarna har fått positiv feedback och har varit populära och omtyckta och haft ett snitt på 82 besökare per kväll.

Besöksnäring

Besöksnäringstrategin lever. Verksamheten har följande mått:

- Antalet gästnätter för juni, juli och augusti
- Antalet besökare på hemsidan årsbasis

Våra olika boenden har varit nöjda med beläggningen under året och vi håller just nu på att få in den manuella beräkningen från dem. Antalet besökare på hemsidan började vi mäta i maj - december 2016 och under denna tid hade vi på turisthemsidan 5303 besök/sessioner.

Totala antalet sidor på vår sida som lästes var 11473 st. De populäraste var Nossan ljusfestival, Spökhuset, Startsidan och Äta&Fika.

Under sommarhalvåret har vi haft en sommarjobbbar inom turism som har tagit hand om åtta feriepraktikanter som jobbat som turistvärdar. De har utgått från Viggen men har också varit placerade på Bonnamarknaden, Mäjens glass och maräng, Campingen, Särestads landsbygdsmuseum och Big Power Meet. Den sammantagna upplevelsen är att besökarna har varit positiva över att möta en guide och inte bara en infotavla.

Fritid

Verksamheten har följande mått:

- Andel föreningar som är nöjda med samarbetet med kommunen.

I slutet av 2016 så gjordes en enkätundersökning hos alla föreningar och vi fick in 34 svar. Vi ställde fyra frågor: Är det enkelt att få kontakt med ansvariga på kommunen? Upplever ni att ni har stöd från kommunen i er verksamhet? Upplever ni att kommunen lyssnar på önskemål, krav och synpunkter? Fungerar ordföranderåden tillfredsställande? Ca 90 % av föreningarna instämde helt eller delvis på samtliga frågor.

Bibliotek

Verksamheten har följande mått:

- Antal tillfällen för bibliotekets litterära stimulans för barn och unga
- Antal besökare vid biblioteket, både virtuella och fysiska
- Antalet utlånade medier

Första halvåret har vi haft 40 tillfällen ute i klassrummen med både boktips och högläsning för barn och unga. De fysiska besökstalen minskar något på biblioteket vilket är en tendens även nationellt. Detta beror bl.a. på att digitala tjänster ökar, men också att bibliotekens roll håller på att förändras. Vi ser också att uppsökande verksamhet är ett framtidskoncept och vi jobbar vidare med t ex pop-up bibliotek. Ovan satsning med fler insatser ute i klasserna är också en del i detta.

Musik/kulturskola

Antalet elever i musikskolan har ökat sedan förra året. 147 elever har spelat instrument varav ett fåtal har spelat två instrument, t.ex. gitarr och teater. Musikskolan har genomfört 8 aktiviteter under våren 2017 med totalt 1130 publik. Under våren 2017 har det med stöd från Kulturrådet genomförts en aktivitet med teater, bild & form samt dataspelsmusik för 28 elever.

Slutsats

Kulturhuset ska fortsätta utvecklas som en mötesplats. Vi strävar efter att möta alla målgrupper och arbetar för att hitta ett varierat utbud och något som passar alla. Konceptet med allsångskvällarna vill vi utveckla vidare till nästa år samt mätningen kommer på hemsidan att mätas under hela 2017.

Det sker mer och mer samarbeten mellan kommunerna och vi är mitt uppe i samarbeten inom kultur, besöksnäringen och bibliotek. Exempel på det är V6 och V8 samarbetet inom besöksnäringen. Skaraborgskommunerna samarbetar inom bibliotek och projektorganisation för Halle- och Hunneberg mm. Vi har behov av varandra och detta kommer vi se mycket av framöver.

Vi strävar efter att antalet besökare ska öka på biblioteket, att det ska vara en mötesplats och att vi kan erbjuda fler och andra aktiviteter. T.ex. fortsätter vi satsa på aktiviteter som att låna en svensk och att ha både datorer och Ipad's för utlån. Vi har ett gott samarbete med biblioteken i Skaraborg och inom V6 och under 2018 kommer samarbetet utvecklas ytterligare för att gynna låntagarna. Större utbud, snabbare leveranser, t.ex. låna i Grästorp men lämna tillbaka i annan kommun är några exempel. Vi kommer också att satsa på ett

större utbud av aktiviteter i biblioteket, t.ex. familjelördagar med gäster.

I musikskolan fortsätter undervisningen i instrument under hösten 2017. Under september startar dessutom en avgiftsfri barngympa inom Kulturskolan för barn i åldern 6-9 år och i december kommer en inspelning med julmusik att göras i musikskolan.

6.3.2 Verksamhet

6.3.2.1 Det förebyggande hälsoarbetet prioriteras och genomsyrar all verksamhet

Analys

Kartläggningen i PRIO har genomförts på Lunneviskolan under våren 2017. Syftet har varit att kartlägga arbetsmiljön, se över den inre arbetsorganisationen samt att utveckla den lärande organisationen. Kartläggningen har visat att det finns en hög trivsel och ett gott arbetsklimat mellan personalen och ett högt förtroende för eleverna på enheten.

Förebyggande hälsoarbete för barn och elever är i hög grad inkluderat i det ordinarie arbetet på enheterna. Exempel är utevistelsen på förskolorna, rastaktiviteter i grundskolan samt undervisningens arbetssätt och kulturella inslag som t.ex. dans. Det har blivit vanligt med rörelseinslag invävt i undervisningen.

Slutsats

I syfte att minska stress och arbetsbelastning samt öka frisknärvaron kommer Lunneviskolan inom ramen för PRIO att prioritera pedagogisk planering och dokumentation, vikarieprocessen samt tydligare inköpsprocess. Arbetet förstärker det arbete som är påbörjat sedan tidigare kring att förbättra undervisningens kvalitet och elevernas målpuppfyllelse.

Enheternas arbete med inslag av rörelse under dagen fortsätter och kommer att utvecklas ytterligare under 2018.

6.3.2.2 Förbättra barns och ungas uppväxtvillkor i kommunen

6.3.2.2.1 Barn och elever möts av en utmanande pedagogisk miljö med trygghet och lust att lära

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Elevers syn på skolan och undervisningen i åk5 (KKiK)	91%	90%	2016
Elevers syn på skolan och undervisningen i åk8 (KKiK)	76%	85%	2016

Analys

Ingen ny undersökning är gjord under 2017. Under 2016 visade resultatet en nedåtgående trend vilket blir viktigt att följa i kommande uppföljningar.

Vi kan dock se i sammanställningen av det underlag som eleven tillsammans med vårdnadshavare fyller i inför utvecklingssamtalet att eleverna generellt trivs bra i skolan. Underlaget har också gett möjlighet att på elev- och klassnivå ge stöd i de fall som framkommit.

Slutsats

6.3.2.2.2 *Alla elever når målen i samtliga ämnen och stimuleras till toppresultat*

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Andel behöriga elever till något nationellt program på gymnasiet	87,2%	100%	2016/2017
Meritvärde åk 9	231,3	230	2016/2017
Resultat nationella prov åk3, svenska	81%	100%	Halvår 1 2017
Resultat nationella prov åk3, matematik	75%	100%	Halvår 1 2017
Resultat nationella prov åk 6	90%	100%	Halvår 1 2017

Analys

Förskolan

Förskolan lyckas bra med att låta lek och skapande utgöra viktiga delar i lärandet samt med att låta barnen få möjlighet att utveckla olika former av språk för att kommunicera och förmedla upplevelser, erfarenheter och idéer. Analysen visar att personalens relationsskapande samt utformning av lärmiljöerna har inverkat på resultaten. Vidare har användandet av digitala verktyg gynnat och utvecklat barnens samspel och språkutveckling. Pedagogernas kollegiala lärande och medvetna reflektion om barnens och sitt eget lärande har också inverkat på resultaten. Antalet barn med ett icke så välutvecklat språk har ökat i förskolan och därför har vi satsat på de tidiga insatserna i förskolan i samarbete med specialpedagog och samtalsledare.

Förskoleklass

75% av eleverna förstår vad texten handlar om och känner igen en del ord vilket är en god förutsättning för det fortsatta arbetet med språkutveckling och läsförmåga. Det finns en hög medvetenhet hos personalen om betydelsen av att ge eleverna rika, varierande och framtidsfokuserade möjligheter att utveckla sina kunskaper och förmågor i olika miljöer. Arbetet med tidiga insatser har kommit igång under året och bidrar till att tidigt synliggöra deras lärande samt upptäcka och möta elever i behov av stöd.

Årskurs 3

En klar förbättring av resultat i nationella prov sedan föregående år. Störst skillnad är det i matematik. Pojkar och flickors resultat visar återigen, efter fjolårets nedåtgående för pojkarna, ingen nämnvärd skillnad vilket också överensstämmer med den nationella trenden. En förklaring till de förbättrade resultaten är ökad kompetens kring vad extra anpassningar innebär samt hur de kan genomföras, t.ex. i form av förändringar/stödinsatser på olika nivåer som grupp, klass och elev. Den traditionella speciallärarinsatsen, där eleven lämnat klassen och arbetet enskilt, har bytts ut mot ett större gemensamt ansvar för alla elever.

Årskurs 6

Efter läsåret 2016/2017 är en lägre andel elever i årskurs 6 godkända i NP, både i svenska och engelska, än läsåret innan. Resultatet är dock fortfarande högt. En styrka är att få elever godkända. Vi behöver dock få fler elever att nå högre resultat. Tänkbara anledningar till de lägre resultaten är att frånvaron i årskurs 6 har varit hög under läsåret. Flera rektorsbyten och hög läraromsättning har gjort att rutiner med att följa upp frånvaro har brutit och det har varit svårt att skapa trygghet och studiero när eleverna tvingas möta många olika vuxna

under långa perioder. Ytterligare en anledning är att många elever har varit i behov av extra stöd och speciallärare har haft svårt att hinna med alla elever som behövt stöd.

Årskurs 9

Efter läsåret 2016/2017 är en lägre andel elever i åk 9 behöriga till ett nationellt program än läsåret innan. Meritvärdet ligger något lägre än föregående år, men är fortfarande högt. En styrka är att stimulera elever att nå längre i sin kunskapsutveckling. I åk 7-9 har mycket stöd satts in till elever som helt saknat betyg och dessa elever har främst fått stödundervisning utanför klassrummet. Den främsta anledningen till att behörigheten till gymnasiet har sjunkit har varit att hitta tillräckligt stöd för de elever som har legat på gränsen till att få ett godkänt betyg.

Grundsärskolan

Vi har lyckats väl med att ge eleverna ledning och stimulans i sin kunskapsutveckling samt att använda utforskande, nyfikenhet och lust att lära som grund. Exempel på processer som har inverkat på resultaten är personalens flexibilitet och variation i arbetssätten med att anpassa undervisningen utifrån elevernas individuella behov. Vi behöver utveckla en ökad integrering av grundsärskolan i grundskolan.

Fritidshemmet

Fritidshemmets pedagogiska planeringar samt systematiskt kvalitetsarbete har utvecklats under året tillsammans med det utvidgade uppdraget i läroplanen.

Gymnasieskolan

Måluppfyllelsen har ökat mot förra läsåret med fler elever som har nått minst E i fler ämnen. En elev har nått behörighet till nationellt program på gymnasieskolans yrkesprogram. Processer som särskilt har inverkat på resultaten är lärarnas ledarskap i form av relationer, delaktighet och motivation samt tydliga mål och synliggörande av lärandet för eleverna. Lärarna har också samverkat med närliggande arbetsliv och kulturutbud och biblioteket har varit en viktig resurs i undervisningen och elevernas lärande. Alla elever har haft tillgång till ett eget digitalt verktyg som särskilt förstärker den språkliga utvecklingen.

Kvaliteten i det systematiska kvalitetsarbetet har under året utvecklats på samtliga enheter och en modell för det systematiska kvalitetsarbetet har tagits fram på huvudmannanivå.

Slutsats

Bildningsverksamheten ska fortsätta arbetet med att skapa en organisation utifrån värdskap samt den lärande och innovativa organisationen med än mer ökat fokus på innovation.

Vi står inför stora och snabba samhällsförändringar utifrån digitaliseringen. Detta påverkar de barn och elever som går i förskolan och skolan idag samt det yrkesliv de kommer att möta framöver. Detta ska vi möta genom att transformera undervisningen och lärandet och sätta fokus på de förmågor som är viktiga i den digitala dimensionen. Vi ska också utveckla den digitala kompetensen hos alla samt använda digitaliseringens positiva effekter i lärandet och administrationen.

Satsningen på att utveckla ledarskap i klassrummet i samarbete med Högskolan Väst ska fortsätta med fokus på digitalisering. Kompetensutvecklingen ska ske genom kollegialt lärande som leds av förstelärarna.

Fokus ska också läggas på att stödja barnet och elevens lärande från förskola till årskurs 9 samt på övergångar mellan skolformerna. Inom ramen för detta ligger pedagogisk planering samt dokumentation och synliggörande av elevens lärande med stöd av digitalisering.

Arbetssätten i förskola och skola ska fortsätta präglas av Reggio Emilia-filosofin, projekterande arbetssätt, kooperativt och entreprenöriellt lärande samt estetiska och kreativa arbetsprocesser.

De fysiska och digitala lärmiljöerna ska fortsätta utvecklas till medvetna pedagogiska miljöer som stödjer det lärande som ska ske.

Frånvarorutiner samt arbetssätt och rutiner kring särskilt stöd ses över och implementeras. Särskilt fokus ska läggas på tidiga insatser. Digitaliseringens styrkor och möjligheter ska tillvaratas i arbetet med rutinerna och arbetssätten.

Det systematiska kvalitetsarbetet ska fortsätta på alla nivåer, särskilt med fokus på analys och uppföljning/utvärdering. Det är viktigt att analysen synliggör styrkor och det som fungerar bra för att dela och göra mer av det.

6.3.2.3 En attraktiv kommun och ökat bostadsbyggande

6.3.3 Personal

6.3.3.1 Grästorps kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare

Mått	Utfall	Målvärde	Period
→ ● Nöjd medarbetarindex (NMI)	75	70	Halvår 1 2017

NMI mäts var tredje år. Resultatet kommer från medarbetarundersökningen som genomfördes under 2016.

Analys

NMI för Bildningsverksamheten ligger över målvärdet och har ökat från 2013 då det låg på 69. Kommunen och verksamhetens goda rykte samt värderiktning och positiva kultur har påverkat resultatet positivt.

Bildningsverksamheten har haft fortsatt relativt lätt att rekrytera personal vilket vi tror beror på verksamhetens värderiktning och positiva kultur och goda rykte.

Under året har all personal på Nya Centralskolan gått en utbildning kring ledarskap i klassrummet i samarbete med Högskolan Väst. Utbildningen har genomförts i form av kollegialt lärande och har letts av förstelärarna. Även förskolor och F-3 samt fritidshemmen har haft kontinuerlig kompetensutveckling och utvecklat former för kollegialt lärande ytterligare under året.

Slutsats

Bildningsverksamheten ska fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare.

Ständig kompetensutveckling och kollegialt lärande i en lärande organisation är viktigt inom Bildningsverksamheten. Digitalisering kommer att vara ett prioriterat område för hela verksamheten utifrån ett lärande och innovativt förhållningssätt.

Under hösten 2017 genomförs en fortsatt satsning på kollegialt lärande kring ledarskap i klassrummet i samarbete med Högskolan Väst. Fokus kommer att ligga på digitalisering. I F-3 kommer arbetet med PRIO att fortsätta under hösten 2017.

Inom hela Bildningsverksamheten behöver vi ständigt fundera på andra och nya yrkesroller och kompetenser som komplement till behöriga och legitimerade förskollärare och lärare.

6.3.4 Ekonomi

6.3.4.1 Alla verksamheter ska öka sin effektivitet och skapa högsta möjliga kvalitet med insatta resurser

Analys

Slutsats

6.3.4.2 Hålla budget

Mått	Utfall	Målvärde	Period
— Budgetavvikelse	Ja		Aug 2017

Analys

Prognosen visar att Bildningsverksamheten har en negativ budgetavvikelse för 2017. Det som främst har inverkat på resultatet är ökade kostnader för interkommunala ersättningar för fler elever till gymnasieskolan och gymnasiesärskolan samt ökade tilläggsbelopp inom grundskolan. Under året har Grästorps kommun också blivit tilldömd att betala tilläggsbelopp retroaktivt från 2015. Andra ökade kostnader under året är löner för undervisning samt interkommunala ersättningar i förskolan och Kvällskvisten.

Intäkterna har samtidigt minskat, främst riktade statsbidrag. Främst gäller det minskade intäkter för elevhälsan samt mindre barngrupper i förskolan. På samma sätt som under 2016 fördelas olika riktade statsbidrag utifrån olika fördelningsmodeller vilket gör det svårt att planera för dessa intäkter.

Slutsats

Bildningsverksamheten har en budget som kräver omställningar för att vara i balans inför 2018. Då vi kan se fortsatt ökade kostnader för bla interkommunala ersättningar och fortsatt osäkerhet kring riktade statsbidrag kommer en anpassning av budget ske inför och under 2018.

6.3.5 Nationella mål

6.3.5.1 Normer och värden

Mått	Utfall	Målvärde	Period
— Trygghet			2017

Det finns inga aktuella mätningar för detta mått under första halvåret 2017. Måttet ingår från hösten 2017 i det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå inom Bildningsverksamheten och kommer att ses över i samband med översyn av samtliga mått i Stratsys inför 2018.

6.3.5.2 Delaktighet, inflytande och samverkan

Mått	Utfall	Målvärde	Period
— ■ Nöjda vårdnadshavare			2017

Det finns inga aktuella mätningar för detta mått under första halvåret 2017. Måttet ingår från hösten 2017 i det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå inom Bildningsverksamheten och kommer att ses över i samband med översyn av samtliga mått i Stratsys inför 2018.

6.3.5.3 Kunskaper, utveckling och lärande

Analys

Det finns inga aktuella mätningar för detta mått under första halvåret 2017. Måttet ingår från hösten 2017 i det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå inom Bildningsverksamheten och kommer att ses över i samband med översyn av samtliga mått i Stratsys inför 2018.

Slutsats

6.3.5.4 Bedömning och systematiskt kvalitetsarbete

Analys

Det finns inga aktuella mätningar för detta mått under första halvåret 2017. Måttet ingår från hösten 2017 i det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå inom Bildningsverksamheten och kommer att ses över i samband med översyn av samtliga mått i Stratsys inför 2018.

Slutsats

6.4 Kvalitetsgarantier

Färgmarkeringarna och symbolerna i grönt respektive rött visar om garantin är uppfylld eller inte (se illustration nedan).

	Kvalitetsgarantin uppfylls
	Kvalitetsgarantin uppfylls inte

Verksamheten garanterar följande servicenivå:

Kvalitetsgarantier	
	Minst två gånger per termin får vårdnadshavare information om sitt barns utveckling (föräldraenkät)
	Garanterad förskoleplats inom fjorton dagar
	Skola, förskola och fritids präglas av trygga miljöer där kränkningar och mobbning aktivt motverkas
	Skola, förskola och fritids präglas av trygga miljöer där kränkningar och mobbning aktivt motverkas (andel likabehandlingsärenden där elever och föräldrar känner att de fått hjälp med situationen)
	Kulturhuset skapar förutsättningar för kreativt lärande och kulturella möten (bedömning)
	Näringsriktiga skolmåltider

När det gäller garanterad förskoleplats inom fjorton dagar så har det varit fortsatt svårt att

leva upp till kvalitetsgarantin. Frågan om förändrad kvalitetsgaranti är lyft till BU och KS för beslut under hösten 2017. Verksamheten kan se att det skulle bli förbättrad kvalitet med en förlängd garanti till fyra veckor, både för brukarna, verksamheten och personalen då det skulle innebära möjlighet till bättre planering inför att barnet börjar på förskolan.

Kvalitetsgarantin angående att elever och föräldrar känner att de har fått hjälp i situationen i likabehandlingsärenden skulle ha utvärderats och analyserats under året. Då detta ännu inte är genomfört eller har undersökts på annat sätt så är bedömningen fortsatt att vi inte lever upp till kvalitetsgarantin.

7 Social verksamhet

7.1 Resultat och måluppfyllelse

Verksamheten redovisar ett totalt prognostiserat överskott på årsbasis pga av stora intäkter från 2016 från Migrationsverket men andra poster visar negativt resultat exempelvis vuxenplaceringar och assistansärenden. Antalet individer med psykisk ohälsa som visar sig i bland annat missbruk ökar. Försäkringskassan har intensifierat arbetet med omprövningar av assistansärenden, där flera av de hittills prövade icke enligt Försäkringskassan är berättigade till statlig assistans. Dessa ärenden är för närvarande i domstol för omprövning.

Verksamheten visar i flera mätningar från 2016 på nöjda kunder, resultaten från 2017 års mätning kommer att redovisas i tertial tre. Verksamheten jobbar intensivt med att ta fram underlag för egna mätningar där nationella mått saknas.

För att ännu bättre möta framtidens krav och förväntningar pågår sedan mars månad en genomlysning av hela social verksamhet via en intern resurs, denna utredning beräknas vara klar och redovisa en slutrapport i december 2017. Det unika med denna genomlysning är att man arbetar med en mycket hög delaktighet med chefer, medarbetare och även kunder/brukare.

7.2 Grunduppdrag och vision

Social verksamhet arbetar bland annat med att stödja barn och föräldrar med olika svårigheter och dessutom ge omsorg till funktionsnedsatta och äldre. En viktig del i arbetet kring barn är samverkan med skolan och andra berörda verksamheter. Insatser som gör det möjligt att erbjuda stöd och hjälp i ett tidigt skede är en viktig faktor. För att kunna möta framtidens nya krav och behov används ny teknik och nya boendeformer skapas. Det ger förutsättningar för jämlikhet i levnadsvillkor för äldre, samt för personer med funktionshinder.

7.3 Prioriterade mål

Förklaring till de färgmarkeringar och symboler som används i rapporten framgår av tabellen nedan.

	Målvärdet är uppnått
	Målvärdet är delvis uppnått
	Målvärdet är inte uppnått

7.3.1 Kund och medborgare

7.3.1.1 Invånare och kunder ska vara nöjda

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Andel som sammantaget är mycket eller ganska nöjda med sitt särskilda boende, bland de 25 procent bästa i Sverige (Kolada)	90%	90%	2016
Andel som sammantaget är mycket eller ganska nöjda med hemtjänsten, bland de 25 procent bästa i Sverige (Kolada)	89%	90%	2016
Andelen nöjda brukare inom bostad med särskild service LSS (egen mätning picto stat)	84,62	75%	2015
Andelen nöjda brukare inom daglig verksamhet LSS (egen mätning picto stat)	80	80%	2016
Andelen nöjda brukare med personlig assistans LSS (egen mätning)	90%	80%	2016
Andelen nöjda kunder (IFO) - ekonomiskt bistånd (egen mätning)		80%	2017
Andelen äldre som upplever att det är lätt att träffa en sjuksköterska vid behov på särskilt boende (HSL-mått)		90%	2017

Analys

Måtten för särskilt boende, hemtjänst redovisas i en nationell undersökning i oktober månad 2017. Måttet bostad med särskild service LSS genomförs under senhösten 2017, de andra måttet avseende LSS (daglig verksamhet och pers.assistans) genomförs endast vartannat år och nya resultat blir således 2018. Helt nytt mått för IFO blir *andelen nöjda kunder- ekonomiskt bistånd*. Denna genomförs i samverkan med SKL och kommer också att redovisas i november månad 2017. HSL-måttet är också ett mått som redovisas först i oktober 2017 på grund av att det är en nationell mätning.

Sammanfattningsvis så kommer flertalet av måtten att redovisas i tertial 3.

Slutsats

De gamla måtten (2016) för särskilt boende låg på en bra nivå men det fanns en differens mellan Vistegården och Åsevi. Det är intressant att se om differensen finns kvar i de mått som redovisas 2017.

Ambitionen är att det inte skall skilja i kundnöjdheten oavsett vilket av våra boenden som brukaren är bosatt på.

Hemtjänsten gjorde ett riktigt kvalitetsprång 2016. Verksamheten har jobbat på olika sätt med kvalitet och självklart finns en förhoppning att man fortsatt den positiva resan. Alla är dock medvetna om att det blivit svårare då alla andra också arbetar med kvalitetsförbättrande åtgärder.

IFO kommer för första gången att redovisa ett kvalitetsmått i Stratsys och detta enligt ett koncept som SKL tagit fram som möjliggör jämförelser kommuner emellan. Ambitionen är att man skall fortsätta att mäta andra områden kommande år.

7.3.1.1.1 Kvalitetssäkring utifrån insats och patientsäkerhet

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Andel SoL-utredningar som genomförts med stöd av IBIC	60%	60%	2017

Analys

Verksamheten har inväntat en ny IBIC-modul och sedan årsskiftet finns den på plats. Implementeringsplanen är uppdaterad och följs vilket checkas vid regelbundna avstämningsmöten. Planen innebär bland annat massiva utbildningsinsatser för berörd personal samt kodning för att styra alla processer i den nya modulen. Verksamheten har prioriterat att köra ÄO utredningar (SoL) först och därefter LSS-utredningar.

Slutsats

Implementeringsprocessen är otroligt krävande då det kräver ett nytt förhållningssätt för berörda medarbetare, inte bara ett nytt sätt att dokumentera. Även om IBIC är klart och genomfört i början av 2018 så måste verksamheten kontinuerligt prioritera dialog kring arbetssätt mm. Detta för att få en riktigt och hållbar förankring på lång sikt.

7.3.2 Verksamhet

7.3.2.1 Det förebyggande hälsoarbetet prioriteras och genomsyrar all verksamhet

Analys

En god hälsa är det som de flesta sätter högst när de får frågan om vad som är viktigast här i livet. Det krävs riktade insatser så att alla nås av hälsoarbetet för att på så vis verka för en jämlik hälsa. Forskningen visar att ju tidigare individen får stöd desto bättre förutsättningar finns att klara uppväxten. Med anledning av detta planeras för start av en **familjecentral** i samverkan med flera aktörer.

Den demografiska utvecklingen visar att antalet äldre ökar och man lever längre, vilket påverkar framtida vårdbehov. Det förebyggande hälsoarbetet riktat till äldre är ett prioriterat område, det är av avgörande betydelse för att såväl äldres livskvalitet som att det minskar

behovet av vårdinsatser. Många insatser pågår utifrån hälsoperspektivet och för att utveckla denna del vidare planeras även ett **seniorcenter** där olika professioner kommer att vara involverade.

Slutsats

Syftet med familjecentralen är att kunna nå föräldrar och barn med stöd i ett tidigt skede. Detta i samverkan med Team Agera och övriga aktörer. En arkitekt är anlitad för att utforma lokalen på bästa sätt, både utifrån en **familjecentral**, men även täcka behovet av ett **seniorcenter**. Visionen är att ha en gemensam plattform för flera åldersgrupper. Ytterligare ett syfte är att samutnyttja lokaler då det är möjligt.

7.3.2.1.1 Utveckla hälsoperspektivet för äldre

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - gott hälsotillstånd, andel (%)	34%	30%	2016
Invånare 16-84 år med bra självskattat hälsotillstånd kommun, andel %		70%	2017
Antal nya och implementerade digitala lösningar under året som främjar äldres hälsa	2	2	2017

Analys

Måtten för 2017 redovisas i oktober månad 2017 och således i tertial 3. Däremot redovisas måttet med digitala lösningar där vi redan tertial 2 kan redovisa två stycken implementerade nya digitala lösningar kopplat till äldres hälsa.

Slutsats

Digital teknik är en av lösningarna för att klara framtidens utmaningar utifrån demografin. Strukturmässigt kan vi bli ännu bättre i hela kommunen att verkligen fånga in alla goda förslag. Detta måste naturligtvis ske i samverkan med Göliska IT.

7.3.2.2 Förbättra barns och ungas uppväxtvillkor i kommunen

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Andel gemensamma "fokusplaner" mellan socialtjänst och förskola/skola	50%	50%	Tertial 2 2017
Invånare 0-20 år som var föremål för individuellt biståndsbedömda öppna insatser		1,5 %	2017

7.3.2.3 En attraktiv kommun och ökat bostadsbyggande

Analys

Social verksamhet har uppmärksammat att det saknas bostäder både för ungdomar men

även för individer med psykisk ohälsa och även för äldre i form av seniorboende. Ytterligare en grupp som signalerar att det är svårt att hitta bostäder i kommunen är nyanlända som blivit anvisade kommunen som bostadsort.

Slutsats

Bostäder och bristen på dessa är en utmaning som politiken har god kännedom om och man försöker att hitta olika lösningar för att möjliggöra ett bostadsbyggande. Utifrån de prognoser som finns kring framtida behov av seniorboenden kan man se att en ökning av bostäder behövs för denna grupp. Då det finns flera olika byggintressenter så bevakar kommunen intensivt denna fråga för att kunna möta kommande framtida behov. Antingen via egen byggnation/ Trygga hem eller via privata alternativ.

7.3.3 Personal

7.3.3.1 Grästorps kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Nöjd medarbetarindex (NMI)	75	70	2016
Andel personal som har önskad sysselsättningsgrad NMI	70%	90%	2016
Antal personer som fått praktik i social verksamhet som en arbetsmarknadsåtgärd under året	7	6	Tertial 2 2017
Andel nöjda praktikanter/studenter under året	100%	95%	Tertial 2 2017
"Frisknärvaron" i social verksamhet		93%	2017

Analys

Måttet angående önskad sysselsättningsgrad kommer att mätas av HR funktionen under senhösten för att få aktuell statistik. Verksamheten har fått medel för att pröva att öka "sysselsättningsgraden" i någon enhet i mindre skala. Orsaken till att verksamheten har avvakta med att köra in skarp drift är av ekonomiska skäl då Kommunstyrelsen innan sommaren gett direktiv att se över vad man kan göra för att få en ekonomi balans. På Sociala utskottet i september 2017 kommer två alternativ att presenteras för hur man kan pröva att öka sysselsättningsgraden, detta utifrån önskemål av Social utskottet.

Praktikanter har i enkätsvar redovisat att de är nöjda med genomförd praktik under året,

Ökad Frisknärvaro är ett projekt som pågår under hela 2017, projektet har mött vissa problem med att få ut aktuell statistik ur IT system, detta sker istället genom mycket manuellt arbete. Ledningsgruppen har tagit fram en handlingsplan där en HR är en mycket viktig part för att aktivt arbeta med sjuk/ frisktalet. Samverkan har skett med arbetsplatsombud för en hög delaktighet i projektet. Fokus i handlingsplanen är att arbeta med de medarbetare som står för majoriteten av sjuktalen. Ytterligare en viktig del i konceptet är en tjänst via "Previa"- sjuk och friskanmälan" som är en garant för att arbetsgivaren via företagshälsovården verkligen följer upp och ger bästa stöd åt de som är berörda.

Slutsats

Önskad sysselsättningsgrad eller "Heltid som norm" är en viktig fråga och vi hoppas kunna genomföra projektet med start i höst. HR-funktionen har gjort en utredning kring vilka effekter och vilka kostnader det skulle medföra om man gick "all in" kring heltid som norm. Detta kommer att redovisas i december månad 2017 enligt HR.

Nöjda praktikanter är en viktig värdeämätare för oss då det är vår framtida arbetskraft och kollegor. VI arbetar vidare med att finslipa vårt mottagande både av praktikanter men även nyanställda.

En förutsättning att lyckas med att öka frisknärvaron är att ledarskapet och HR funktionen arbetar tillsammans med rehabplaner och har en tät uppföljning med de som står för majoriteten av sjuktalen.

Under våren 2017 har mycket av HR funktionens tid ägnats åt nya HR systemet vilket medfört att uppföljningen inte riktigt kunnat prioriteras. Förhoppningen från HR är att man under våren 2017 har bättre förutsättningar till samverkan.

7.3.3.1.1 *Alla medarbetare ska vara involverade i sin egen och verksamhetens utveckling*

Mått	Utfall	Målvärde	Period
— Andel personal som upplever att deras arbetsplats prövar nya idéer och lösningar	79%	75%	2016
— Andel personal som anser att det på arbetsplatsen görs omvärldsbevakning (Internt och externt) för att själva kunna utvecklas på bästa sätt	46%	50%	2016

7.3.4 Ekonomi

7.3.4.1 Alla verksamheter ska öka sin effektivitet och skapa högsta möjliga kvalitet med insatta resurser

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Kostnad särskilt boende äldreomsorg, kr/brukare (VKV) relativt rikssnittet	995 808	825 868	År 1 2016
Kostnad hemtjänsten äldreomsorg kr/ brukare relativt rikssnittet (VKV)	309 506	249 525	År 1 2016
Kostnad individ- och familjeomsorg relativt rikssnittet, kr/inv (VKV)	2 711	4 343	2016
Kostnad äldreomsorg relativt rikssnittet, kr/inv 65+ år (VKV)	61 948	59 364	2016
Kostnad insatser för personer med funktionsnedsättning totalt (SOL LSS SFB HSL) minus ers från f-kassan enl. SFB, kr/inv (N25006) kontra rikssnittet	6 510	6 366	2016

Analys

Alla kostnader är 2016 års siffror men som blev klara i sept 2017.

Resultatet för kostnad särskilt boende per plats kr/ brukare år 2016 har ökat konstant sedan år 2013. Vid en översiktlig analys så kan inte förklaringen hittas kring ex. högre bemanning/ fler HSL-personal eller olika antal brukare. Det mesta tyder på att kostnadsökningen beror på att kostnaden för totalhyra för fastighet sker till extern part och inte internt som innan 2013. D.v.s. förklaringen finns kring hur kostnaden redovisas i RS (Räkenskapssammandraget). Enligt nationell jämförelse så är kostnaden "röd", d.v.s. Grästorp finns bland de 25 kommuner som högst kostnader.

Resultatet för kostnad hemtjänst år 2016 har ökat jämfört med föregående år. Vid en analys framkommer att det bland annat varit fler dubbelbemanningar och fler ärenden som är orsakerna. Enligt nationell jämförelse så är kostnaden "gul".

Kostnaderna för individ- och familjeomsorgen är låga relativt rikssnittet 2016. Men jämfört med måttet nettokostnadsavvikelse så borde det kosta ännu mindre.

Totala kostnader för äldreomsorg visar gult värde jmf med nationell statistik.

Kostnader för personer med funktionsnedsättning totalt minus ersättning från F-kassan för ärenden personlig assistans visar på gult värde jmf med nationell statistik.

Slutsats

Både kostnaden för särskilt boende (SÄBO) och hemtjänst ökar år 2016 jämfört med föregående år. Det som är riktigt alarmerande är att kostnaden för SÄBO ökat så kraftigt. Verk-

samheten kommer att göra en djupare analys kring anledningen till denna extrema kostnadsökning och vilka åtgärder som finns att vidta.

Angående kostnader för individ- och familjeomsorgen och att hålla kostnadsökningen minimal satsar verksamheten mycket på "hemmaplanslösningar" istället för placeringar externt.

Verksamheten är mycket observant och oroad för kommande ökade LSS-kostnader. Främst avseende personlig assistans där det pågår en kostnadsöverväring från stat (FK) till kommunerna.

7.3.4.2 Hålla budget

Mått	Utfall	Målvärde	Period
Budgetavvikelse	Nej		Sep 2017

Analys

Budgetavvikelsen visar ett totalt överskott jämfört med budget och detta beror på stora intäkter från Migrationsverket. Det finns även minusposter orsakat av HVB placeringar samt nya LSS kostnader för personlig assistans där Försäkringskassan försöker att överföra ärenden till kommunen. T.o.m. augusti har domstolen inte meddelat dom i aktuella personliga assistansärenden. Även visst överskott på löner redovisas inom HSL-enheten p.g.a. vakanta tjänster.

Slutsats

Inom området personlig assistans har domstolen beviljat "inhibition" i avvaktan på att dom meddelas.

Kommunjuristen samt Social verksamhets berörda medarbetare och chefer kommer under hösten att noggrant fortsätta utreda vilka juridiska möjligheter det finns att undvika en kostnadsöverväring från stat till kommun. Verksamheten försöker att ta fram alternativa handlingsplaner för aktuella ärenden och kommande ärenden. LSS lagstiftningen är nationellt under utredning.

Verksamheten satsar mycket på att bygga upp hemmaplanslösningar för att undvika kostsamma placeringar som endast kommer att användas vid kortare interventioner.

7.4 Kvalitetsgarantier

Färgmarkeringarna och symbolerna i grönt respektive rött visar om garantin är uppfylld eller inte (se illustration nedan).

	Kvalitetsgarantin uppfylls
	Kvalitetsgarantin uppfylls inte

Verksamheten garanterar följande servicenivå:

Kvalitetsgarantier	
	Vi garanterar att när du tackat ja till erbjudande om genomförandeplan görs denna tillsammans med dig inom 30 dagar. Planen följs upp minst var sjätte månad
	Vi garanterar att du vid kontakt med socialsekreterare erbjuds en besökstid inom tio arbetsdagar
	Vi garanterar att när du skickat in en komplett ansökan om försörjningsstöd får du ett skriftligt beslut skickat till dig senast inom sju arbetsdagar

Verksamheten har ännu inte lyckats med att erbjuda **alla** en genomförandeplan inom 30

dagar. De enheter som inte uppfyller garantin genomför ett stort reformarbete. Ambitionen är att alla enheter ska klara åtagandet så att alla brukare skall ha en aktuell genomförandeplan senast 31/12-2017.

8 Miljö- och Byggnämnd

8.1 Resultat och måluppfyllelse

Service och information är fokusområden inom miljö- och byggverksamheten. Varje år följs verksamheten upp genom en kundenkät. Enkäten riktar sig till de företag och enskilda som sökt bygglov, eller som haft annan dokumenterad kontakt med miljö- och byggnämnden. Enkäten skickas ut på senhösten och resultat kan presenteras först i årsredovisningen. Miljö- och byggnämndens arbete är viktigt för företagsklimatet i kommunen. En effektiv och rättssäker verksamhet har bidragit till att Grästorps år efter år avancerat i Svensk Näringslivs ranking av företagsklimat bland Sveriges 290 kommuner. 2016 låg Grästorps på 26:e plats i totalrankingen.

Årets ekonomiska resultat är positivt mest på grund av utvecklingen av nybyggnation på Brännebacka och Skogsgläntan.

8.2 Grunduppdrag och vision

Miljö- och byggnämnden är en myndighetsnämnd som ansvarar för tillsyn och ärendehandläggning utifrån Miljöbalken, Livsmedelslagen, Strålskyddslagen och Lag om foder och animaliska biprodukter. Miljö- och byggnämnden ansvarar även för byggnation samt är trafiknämnd.

Miljö och hälsa

Miljö-Hälsa bedriver sin tillsyn främst genom inspektioner då man kontrollerar att företag och organisationer följer lagen.

Miljö-Hälsa ska lämna råd och upplysningar till allmänheten, samt samarbeta med myndigheter, organisationer och enskilda medborgare. Miljö- och hälsoskyddsarbetet styrs i huvudsak av ramlagstiftning och nationella miljökvalitetsmål.

Miljö- och hälsoskyddschefen, eller den berörda miljö- eller livsmedelsinspektören, deltar i aktuella fall i miljö- och byggnämndens sammanträden för genomgång av ärenden.

Byggnation och trafik

Miljö- och byggnämnden ansvarar för handläggning och tillsyn av byggverksamheten i kommunen. Bygglovingenjör/byggnadsinspektör finns på plats en dag i veckan samt deltar vid behov på miljö- och byggnämndens sammanträden. Grunduppdraget klaras då en stor del av arbetsbelastningen kommer från nybyggnation med förstklassigt ansökningsunderlag.

8.3 Prioriterade mål

Förklaring till de färgmarkeringar och symboler som används i rapporten framgår av tabellen nedan.

	Målvärdet är uppnått
	Målvärdet är delvis uppnått
	Målvärdet är inte uppnått

8.4 Kund och medborgare

8.4.1 Invånare och kunder ska vara nöjda

8.4.1.1 Allmänheten ska få god service och information inom nämndens ansvarsområde

Mått	Utfall	Målvärde
→ ● Fullgod hemsidainformation	96,88%	85%

Undersökningen för år 2017 har inte gjorts än vilket innebär att resultat från föregående år kvarstår tills den nya undersökningen kommer. Redovisning kommer ske i årsbokslutet.

Analys

Hemsidan är ett allt viktigare verktyg för information, ärendehantering och uppföljning. I början av september 2016 lanseras en ny hemsida. I samband med detta är information uppdaterad och sökfunktionen betydligt bättre än tidigare.

Den senaste undersökningen gjordes på ett helt nytt sätt vilket innebär att siffrorna för i år inte är jämförbara med tidigare mätningar.

I undersökningen finns det en del som heter "bo och bygga", där fick Grästorps kommun 72 poäng av 75 möjliga vilket innebär ett utfall på 96 %. Detta visar att Grästorps hemsida har all nödvändig information som är relaterad till bygg. Det enda som fattas på hemsidan enligt undersökningen är presenterade brukarundersökningar som riktas till allmänheten.

I undersökningen finns även en del som heter "Gator, vägar och miljö" där förvaltningens nämndsekreterare kunde hitta 7 stycken indikatorer som handlade om frågor som är relaterade till miljö. Där fick vår hemsida full pott, 21 poäng av 21 möjliga, det vill säga 100%.

Kombinerar man ihop indikatorerna för bygg och indikatorerna för miljö får man ett utfall på 96,88 % eller 93 poäng av 96 möjliga.

Slutsats

Förvaltningen vill fortsätta hålla hemsidan så uppdaterad och kvalitativ som möjligt även framöver.

8.4.1.2 Administrationen ska vara smidig angående miljö- och byggfrågor

Mått	Utfall	Målvärde
— ■ Nöjd kundindex Bygg (skala 1-5)		4
— ■ Nöjd kund-index Miljö och hälsa (skala 1-5)		4

Enkäter kommer skickas ut under hösten för att få så stort statistiskt underlag som möjligt vilket innebär att resultatet kommer redovisas i årsbokslutet (T3).

Analys

Sedan hösten 2015 har samarbetet mellan Grästorps kommun och miljö- och livsmedelsinspektörerna som finns i Lidköping skett mer och mer direkt genom verksamhetssystemet Miljöreda. Från årsskiftet 2016 antogs en revidering av delegationsordningen som ytterligare minimerade fördröjning av ärendehandläggningen. Övergången till Göliska har inneburit flera förenklingar av administrationen på miljö- och byggkontoret i Grästorp i detta samarbete.

Slutsats

Med handläggare och övrig personal i normal tjänst har Grästorps kommun bra och snabb service och god marginal till lagstadgade tidskrav. Även kommunens egna tidsgarantier är oftast tillräckliga.

8.5 Verksamhet

8.5.1 Förbättra barns och ungas uppväxtvillkor i kommunen

8.6 Ekonomi

8.6.1 Alla verksamheter ska öka sin effektivitet och skapa högsta möjliga kvalitet med insatta resurser

Mått	Utfall	Målvärde
→ Bedömning av ständiga förbättringar	Ja	

Analys

Miljö- och byggkontorets administratör har nu fått erfarenhet när det kommer till arbetsuppgifterna vilket innebär att arbetet går till på ett mycket effektivare sätt. Fler arbetsuppgifter hinner slutföras på en arbetsdag.

Slutsats

Förvaltningen har stora förväntningar och förhoppningar på det kommande ärendehanteringssystemet som förhoppningsvis kommer leda till nya och mer effektiva rutiner.

8.6.2 Hålla budget

Mått	Utfall	Målvärde
→ Budgetavvikelse	Ja	

Analys

Prognosen för augusti månad säger att miljö- och byggnämnden kommer ha ett resultat på +300 tkr i slutet av året vilket innebär att budgeten hålls med god marginal trots att massdebiteringarna ännu inte är utskickade.

Slutsats

Det har varit ett stort tryck på kommunens tomter, i skrivande stund finns det bara två tomter tillgängliga. Förvaltningen hoppas kunna erbjuda bra och kvalitativa tomter även i framtiden och på så sätt fortsätta hålla sig inom budgeten med god marginal då intäkterna från byggloven är en stor anledning till nämndens starka ekonomi. Arbetet med nya detaljplaner är i full gång och förvaltningen hoppas att arbetet med nya detaljplaner blir klart så snabbt som möjligt.

9 Kvalitetsgarantier

Färgmarkeringarna och symbolerna i grönt respektive rött visar om garantin är uppfylld eller inte (se illustration nedan).

	Kvalitetsgarantin uppfylls
	Kvalitetsgarantin uppfylls inte

Verksamheten garanterar följande servicenivå:

Kvalitetsgarantier	
	Vi lovar att kvittens på inkomna ansökningar ska skickas ut till sökande med vändande post
	Vi lovar att handläggningstiden för komplett inlämnade ansökningar angående miljö- och byggärenden som beslutas i nämnd normalt inte ska överskrida sex veckor
	Vi lovar att handläggningstiden för komplett inlämnade ansökningar angående byggärenden som beslutas med delegation normalt inte ska överskrida två veckor
	Vi lovar att handläggningen för komplett inlämnade ansökningar angående miljöärenden som beslutas med delegation normalt inte ska överskrida tre veckor
	Vi lovar att besvara inkommande e-post till miljoochbygg@grastorp.se inom två arbetsdagar

Kvalitetsgarantierna som säger att handläggningstiden för kompletta miljö- och bygglovsärenden inte ska överskrida två veckor uppnås med god marginal. Kontrollen är gjord genom stickprov där förvaltningen jämför datumen på inkomna ansökningar samt datumen för delegationsbesluten.

Kvalitetsgarantin som säger att handläggningstiden för de ärenden där miljö- och byggnämnden ska fatta ett beslut inte ska överskrida sex veckor faller per automatik. Anledningen är sammanträdesplanen för miljö- och byggnämnden då det är längre än sex veckor mellan sammanträdena 2017-06-01 och 2017-09-14. Ett konkret exempel är ett klagomålsärende för byte av detaljplan. Klagomålet inkom till förvaltningen 2017-05-10 samtidigt som de klagande inkom med nya underlag under tidens gång. Då kallelsen för miljö- och byggnämndsmötet 2017-06-01 skulle vara utskickat en vecka innan sammanträdet, hann inte ärendet utredas. Anledningen var att förvaltningens byggingenjör enbart jobbade fyra timmar i veckan samtidigt som ärendet var tvunget att utredas ordentligt. Då nästa miljö- och byggnämndsmöte hålls först 2017-09-14 kommer det ha gått mer än fyra månader sedan ärendet inkom fram tills dess att nämnden fattar beslut.

Förvaltningen gör bedömningen att man får räkna med att tiden för handläggningstiden ibland överskrider kvalitetsmålet för bygglovsärenden. Kommunens ekonomi är begränsad samtidigt som behovet av en bygglovshandläggare som är anställd på heltid inte finns i Grästorps kommun. Trots att förvaltningens bygglovshandläggare enbart jobbade fyra timmar i veckan var det enbart ett ärende som gjorde att kvalitetsmålet inte uppfylldes. Förvaltningen anser att det inte är försvarbart att öka kostnaden när liknande fall enbart händer en eller någon gång om året.